

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

**POHJOIS-KARJALAN PRIKAATIN LAKKAUTTAMISEN YHTEYS KON-
TIOLAHDEN RESERVILÄISTEN MAANPUOLUSTUSTAHTOON JA TOIMIN-
TAAN**

Kandidaatintutkielma

Kadetti
Markus Tuohimäki

Kadettikurssi 98
Maasotalinja

Maaliskuu 2014

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi Kadettikurssi 98	Opintosuunta Pioneeri- ja suojeleupintosuunta
Tekijä Kadetti Markus Tuohimäki	
Opinnäytetyön nimi Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamisen yhteys Kontiolahden reserviläisten maanpuolustustahtoon ja toimintaan	
Oppiaine, johon työ liittyy Sotilaspedagogiikka	Säilytyspaikka Maanpuolustuskorkeakoulun kurssikirjasto
Aika Maaliskuu 2014	Tekstisivuja 30 Liitesivuja 14
TIIVISTELMÄ <p>Kontiolahdella sijainnut Pohjois-Karjalan prikaati lakkautettiin 31. joulukuuta 2013 osana puolustusvoimauudistusta. Kontiolahdella toimii aktiivinen reserviläisyhdistys Kontiolahden reserviläiset ry, jolle Pohjois-Karjalan prikaati on ollut merkittävä tekijä yhdistyksen toiminnan ja maanpuolustustahdon kannalta. Tutkimuksen kohteena olivat Kontiolahden reserviläiset ry ja sen jäsenet. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttaminen vaikuttaa Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenten maanpuolustustahtoon ja yhdistyksen toimintaan.</p> <p>Tutkimus on luonteeltaan kuvaileva laadullinen tutkimus. Tutkimuksen empiirinen aineisto kerättiin teemahaastatteluilla ja strukturoidulla kyselylomakkeella ennen Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamisen toimeenpanemista. Haastateltavina olivat Kontiolahden reserviläiset ry:n varapuheenjohtajat sekä Pohjois-Karjalan reserviläispiiri ry:n toiminnanjohtaja. Kyselyyn vastasi 118 reserviläistä, joista 33 oli Kontiolahden reserviläiset ry:n jäseniä.</p> <p>Kyselyn tulosten mukaan valtaosa reserviläisistä koki lakkauttamisen laskevan heidän maanpuolustustahtoaan. Toisaalta kyselyn tulosten perusteella voidaan sanoa reserviläisillä olleen mittaushetkellä korkea maanpuolustustahto. Haastateltavien mukaan yhdistyksen toiminnassa on tukeuduttu paljon Pohjois-Karjalan prikaatiin ja samalla alueella sijainneeseen Pohjois-Karjalan aluetoimistoon. Yhdistys on tehnyt paljon yhteistyötä aluetoimiston ja varuskunnan kanssa. Yhteistyö Joensuuhun siirtyneen aluetoimiston kanssa jatkuu tulevaisuudessakin. Haastateltavien mukaan Pohjois-Karjalan prikaati on mahdollistanut monipuolisen ja laadukkaan reserviläistoiminnan Kontiolahden alueella. Joukko-osasto on tukenut reserviläisten toimintaa esimerkiksi kaluston lainaamisella ja tilojen vuokraamisella. Myös ammattisotilaita on voitu hyödyntää reserviläisten toiminnassa.</p> <p>Strukturoitujen kysymysten perusteella Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenet kokivat maanpuolustustahtonsa laskevan, mutta kyselyn avoimen kysymyksen vastauksista voidaan havaita maanpuolustustahdossa säilyvyyden ilmiö. Kyselyn tulosten perusteella voidaan sanoa yhdistyksen maanpuolustustahdon olevan korkea. Ampumaratatoiminnan loppuminen kiväärikaliperin aseilla oli näkyvin muutos yhdistyksen ja yksittäisen reserviläisen toiminnassa Kontiolahdella. Pohjois-Karjalan prikaati on ollut maanpuolustustahtoa kohottava tekijä alueella. Lakkauttamisen jälkeen alueella on kohottavia tekijöitä yksi vähemmän ja tämän vuoksi maanpuolustustahdon ylläpitäminen vaikeutuu. Lakkauttamisen vaikutukset reserviläisten maanpuolustustahtoon voidaan tilastollisesti todentaa uusimalla maanpuolustustahdon mittaus, kun lakkauttamisesta on kulunut enemmän aikaa.</p>	
AVAINSANAT maanpuolustustahto, reserviläiset, puolustusvoimauudistus	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TUTKIMUKSEN KONTEKSTI	3
2.1 Pohjois-Karjalan prikaati.....	3
2.2 Puolustusvoimauudistus	4
2.3 Pohjois-Karjalan prikaati puolustusvoimauudistuksen kohteena.....	6
2.4 Kontiolahden reserviläiset ry.....	7
2.5 Maanpuolustustahto.....	8
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	9
3.1 Aikaisemmat tutkimukset.....	9
3.2 Tutkimustehtävä ja tutkimusongelmat	10
3.3 Tutkimusmenetelmät	10
3.4 Kysely.....	10
3.5 Haastattelu	14
3.6 Kyselyn ja haastattelun toteutus	15
4 TULOKSET	17
4.1 Kyselyn tulokset	17
4.2 Haastatteluiden tulokset	20
5 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	23
5.1 Lakkauttamisen yhteys Kontiolahden reserviläisten maanpuolustustahtoon.....	23
5.2 Lakkauttamisen vaikutukset Kontiolahden reserviläisten toimintaan.....	25
6 DISKUSSIO.....	29
6.1 Tutkimuksen arviointi	29
6.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet.....	30

LÄHTEET

LIITTEET

POHJOIS-KARJALAN PRIKAATIN LAKKAUTTAMISEN YHTEYS KONTIOLAHDEN RESERVILÄISTEN MAANPUOLUSTUSTAHTOON JA TOIMINTAAN

1 JOHDANTO

Kontiolahdella sijainnut Pohjois-Karjalan prikaati lakkautettiin vuonna 2013 osana puolustusvoimauudistusta. Pohjois-Karjalan prikaati oli merkittävä työnantaja Kontiolahden kunnan alueella ja oleellinen tekijä Pohjois-Karjalan maakunnan reserviläisyhdistysten toiminnassa. Puolustusvoimauudistuksen alueellisia vaikutuksia on arvioinut esimerkiksi Pääesikunnan suunnitteluosasto (2012). Suunnitteluosaston tekemässä selvityksessä todetaan Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamisen vaikuttavan laskevasti paikallisen väestön maanpuolustuksellisiin arvoihin ja asenteisiin ainakin hetkellisesti (Pääesikunnan suunnitteluosasto 2012, 41). Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamisella uskotaan siis olevan vaikutuksia maakunnan väestöön.

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamisen vaikutuksia Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenten maanpuolustustahtoon ja toimintaan. Kontiolahden reserviläiset ry on Kontiolahdella toimiva reserviläisjärjestö, jolle Pohjois-Karjalan prikaati on ollut merkittävä tekijä yhdistyksen toiminnan kannalta. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, kuinka yhdistyksen jäsenet kokevat Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamisen vaikuttavan heidän maanpuolustustahtoonsa. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena on selvittää lakkauttamisen vaikutukset yhdistyksen toimintaan.

Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttaminen osana puolustusvoimauudistusta on aiheena mielenkiintoinen sen ajankohtaisuuden vuoksi. Kansalaisten maanpuolustustahdon merkitys puolustusvoimille on ymmärretty (Tammikivi & Kotro 2010) ja maanpuolustustahdon säilyminen halutaan turvata (Valtioneuvoston kanslia 2012, 109). Tapoja ylläpitää henkilökohtaista

maanpuolustustahtoa ovat esimerkiksi osallistuminen vapaaehtoiseen reserviläistoimintaan ja maanpuolustustyöhön. Näissä toiminnoissa puolustusvoimien joukko-osastot varuskuntineen ovat merkittävässä osassa, koska ne tukevat paikallisten reserviläisyhdistysten toimintaa. Täten voidaan sanoa, että lakkauttamisen vaikutukset reserviläisiin ja heidän maanpuolustustahtoonsa ovat myös ajankohtaisia aiheita.

Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamista vastustettiin alueella jo ennen lakkauttamispäätöstä. Joulukuussa 2011 Maakuntaliitto luovutti silloiselle puolustusministerille Stefan Wallinille 7 000 nimen vetoituksen Pohjois-Karjalan Prikaatin säilyttämiseksi (YLE Pohjois-Karjala 13.11.2013). Internet-adressi ”Pohjois-Karjalan Prikaatin puolesta” on avaamisensa jälkeen kerännyt 8 369 allekirjoitusta (www.addressit.com, 23.12.2013). Kuitenkin helmikuussa 2012 julkistettiin puolustusvoimauudistuksen ratkaisumalli, jonka mukaan Pohjois-Karjalan prikaati lakkautetaan vuoden 2013 loppuun mennessä (Puolustusvoimat 2012, 9). Lakkauttamispäätöksen julkistamisen jälkeen helmikuussa 2012 pohjoiskarjalaisia osallistui Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamista vastustavaan mielenosoitukseen Helsingissä (YLE Pohjois-Karjala 21.8.2013). Paikallislehdessä kirjoitettiin lakkauttamisesta paljon (Karjalainen 5.11.2011), ja Pohjois-Karjalan maakunnan vuoden 2013 hankeluettelossa todetaan, että Pohjois-Karjala ei hyväksy Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamista (Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 2012, 17). Näiden seikkojen perusteella voidaan todeta, että lakkauttamispäätös ei saanut myönteistä vastaanottoa paikallisen väestön keskuudessa.

2 TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

Tässä luvussa esitellään tutkimuksen toimintaympäristö. Toimintaympäristö esitellään siten, että lukija tuntee tutkimukseen liittyvät toimijat ja tapahtumat. Tämä helpottaa tutkielman seuraamista myöhemmin. Pohjois-Karjalan prikaatista, puolustusvoimauudistuksesta ja Kontiolahden reserviläiset ry:stä kerrotaan tutkielman seuraamisen kannalta keskeisimmät asiat. Maanpuolustustahto esitellään käsitteenä tutkielman aiheen näkökulmasta.

2.1 Pohjois-Karjalan prikaati

Pohjois-Karjalan prikaati oli yksi puolustusvoimien maavoimien joukko-osastoista ja Itä-Suomen jalkaväkikeskus. Pohjois-Karjalan prikaati ja sen varuskunta sijaitsivat Kontiolahden kunnan alueella Kontiorannassa, noin 15 kilometriä Joensuusta pohjoiseen. Pohjois-Karjalan prikaati tuotti joukkoja jalkaväen eri koulutushaaroihin, ja viimeisinä vuosina prikaatissa koulutettiin vuositasolla noin 1 400 alokasta (Kytölä, Mattila, Kuosmanen, Koivula & Jalkanen 2013, 6).

Kytölän ym. (2013) mukaan kesäkuussa 1940 Kontiorantaan ryhdyttiin perustamaan varuskuntaa, kun alueelle ryhmitettiin I pataljoona jalkaväkirykmentti 34:stä. Pian alueelle ryhmitettiin lisää joukkoja jalkaväkirykmenteistä 34 ja 36, joista muodostettiin Kontiorantaan 9. prikaati, ja jatkosodan alkaessa jalkaväkirykmentti 9. (Kytölä ym. 2013, 6.) Hevonkosken (2012) mukaan tilojen puutteen vuoksi osa tämän jalkaväkirykmentin joukoista sijoitettiin Ylämyllyn paloaukealle. Näin sai alkunsa Paloaukean varuskunta, joka myöhemmin tultiin tuntemaan Ylämyllyn varuskuntana. (Hevonkoski 2012, 16.) Kytölän ym. (2013) mukaan Kontiorannan varuskunta toimi jatkosodan aikana järjestelykeskuksena, jonka kautta yli 50 000 miestä kulki rintamalle. Puolustusministeriön 1. heinäkuuta 1990 tekemällä päätöksellä Ylämyllyn ja Kontiorannan varuskunnista muodostettiin Pohjois-Karjalan prikaati. (Kytölä ym. 2013, 6.)

Pohjois-Karjalan prikaati oli mukana puolustusvoimien materiaalikoikeiluissa ja taktiikan kehittämisessä (Kytölä ym. 2013, 6). Viimeisimpänä kohteena kokeilutoiminnassa oli maavoimien uudistettu taistelutapa (Kytölä ym. 2013, 6), jota koulutettiin myös vapaaehtoisissa harjoituksissa ja kertausharjoituksissa reserviläisille (Ronkainen 2013). Vapaaehtoisien harjoitusten järjestämisessä oli mukana Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK) (Kytölä ym. 2013, 6). Pohjois-Karjalan maakunnan alueella koulutetaan vuosittain noin 800–1 200 kurssilaista

noin neljäkymmenellä kurssilla (Maanpuolustuskoulutusyhdistys 18.7.2013). Jalkasen (2011) mukaan prikaatin kertausharjoituksiin osallistui viimeisinä vuosina noin 1 500 henkilöä vuodessa.

Pääesikunnan suunnitteluosaston (2012, 43) selvityksen mukaan Pohjois-Karjalan prikaatin rinnalla Kontiorannassa toimi Pohjois-Karjalan aluetoimisto, joka suunnitteli ja johti alueen sotilaallista maanpuolustusta. Aluetoimisto vastasi maakunnan asevelvollisten asioista, kuten kutsuntojen järjestämisestä (Pääesikunnan suunnitteluosasto 2012, 43). Kytölän ym. (2013, 6) mukaan aluetoimisto toimi lakkautetun Pohjois-Karjalan sotilasläänin esikunnan työnjatkajana 1. tammikuuta 2008 alkaen.

Pääesikunnan suunnitteluosaston (2012, 43) mukaan varuskunnassa toimi osia Puolustusvoimien Johtamisjärjestelmäkeskuksesta ja Sotilaslääkätieteen keskuksesta. Lisäksi varuskunnassa toimi Puolustushallinnon Rakennuslaitoksen henkilöstöä, Leijona Catering ja Sotilaskotiyhdistys. Jalkasen (2011) mukaan varuskunnan henkilöstöön kuului ennen lakkauttamista kaikkiaan 270 henkilöä, joista noin 60 oli siviilejä. Jalkasen (2011) mukaan prikaatilla oli Kontiorannassa käytössään lähes 60 kiinteistöä, joita prikaati ja varuskunta käyttivät vuokralaisina Metsähallitukselta, Senaatti-kiinteistöltä ja Kruunuasunnoilta. Varuskunta-alue Kontiorannassa ja lähiharjoitusalue Jaamankankaalla olivat pinta-alaltaan yhteensä noin 7 neliökilometriä. (Jalkanen 2011, 6.)

2.2 Puolustusvoimauudistus

Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen vuoden 2011 ohjelmassa (Valtioneuvoston kanslia 2011, 84) todetaan, että puolustusministeriön on toteuttava 200 miljoonan euron menosäästöt vuonna 2015. Puolustushallinto toteuttaa puolustusvoimissa laajan uudistuksen vuosina 2011–2015 näiden säästöjen toteutumiseksi (Puolustusministeriö 11.5.2013). Uudistuksen kohteena ovat puolustusvoimien sodan ja rauhan ajan rakenteet ja toimintatavat, ja tapahtuvat säästöt kohdistetaan puolustusvoimiin ja sen materiaalihankintoihin (Puolustusministeriö 11.5.2013).

Valtioneuvoston selonteon (Valtioneuvoston kanslia 2012, 105) mukaan puolustusvoimauudistuksen toteuttaminen on edellytys 2020-luvun puolustuksen kannalta. Muutostarpeen tekijöitä ovat selonteon (Valtioneuvoston kanslia 2012, 105) mukaan ”toiminnan kallistuminen, materiaalin vanheneminen sekä varusmiespalveluksen suorittavien ikäluokkien pieneneminen”. Esimerkiksi vuonna 2015 koulutettavan ikäluokan koko on arvioitu 2 000 henkeä vuo-

den 2011 ikäluokkaa pienemmäksi (Taulukko 1).

Uudistuksen rakenteellisia muutoksia ovat muun muassa joukko-osastojen yhdistämiset ja lakkauttamiset sekä varusmiesten palvelusajan lyhentäminen (Puolustusministeriö 11.5.2013). Puolustusvoimien ratkaisumallin (Puolustusvoimat 2012, 6) mukaan kuusi joukko-osastoa lakkautetaan ja neljä joukko-osastoa yhdistetään muihin. Puolustusministeriö uskoo rakenteellisten muutosten tuovan noin 115–135 miljoonan euron säästöt vuosittain vuodesta 2015 alkaen, ja materiaalihankintojen tason laskemisen jälkeen säästöjen uskotaan olevan vuositasolla 130–150 miljoonaa euroa vuonna 2015 (Puolustusministeriö 11.5.2013).

Joukko-osastojen lakkauttamisten ja yhdistämisten vuoksi puolustusvoimien henkilöstöä vähennetään. Taulukon 1 mukaan sodan ajan vahvuus pienenee vuoteen 2015 mennessä 120 000 henkilöllä. Taulukosta 1 nähdään, että vuonna 2015 rauhan ajan henkilöstömäärä on 2 100 henkilöä pienempi kuin vuonna 2011. Vuonna 2015 rauhan ajan henkilöstöä olisi siis noin 12 300 henkeä (Taulukko 1). Puolustusministeriön mukaan ammattisotilaiden osuus tästä olisi noin 8 200 henkilöä (Puolustusministeriö 11.5.2013).

Taulukko 1

Puolustusvoimauudistus

Vuosi	2011	2015
Sotilaallisen maanpuolustuksen menot	2,45 mrd€	2,22mrd€
Sodan ajan vahvuus	n. 350 000	n. 230 000
Rauhan ajan henkilöstö	n. 14 500 ^a	n. 12 300
Koulutettava ikäluokka	n. 27 000/vuosi	n. 25 000/vuosi
Koulutettavat reserviläiset	n. 25 000/vuosi	n. 18 000/vuosi
Koulutettavien joukko-osastojen määrä	25	16

^a1.1.2012

(Valtioneuvoston kanslia 2012, 107)

2.3 Pohjois-Karjalan prikaati puolustusvoimauudistuksen kohteena

Valtioneuvoston vuoden 2012 turvallisuus- ja puolustuspoliittisessa selonteossa on esitelty puolustusvoimien rauhan-ajan organisaatio vuonna 2015 (Valtioneuvoston kanslia 2012, 117). Sen mukaan vuonna 2015 ollaan tilanteessa, jossa Pohjois-Karjalan prikaati ja sen aluetoimisto on lakkautettu. Pohjois-Karjalan prikaati laski lippunsa viimeistä kertaa Kontiorannassa 31. joulukuuta 2013 ja samalla prikaati virallisesti lakkautettiin (Suomen Tietotoimisto 13.1.2014).

Puolustusministeriö ilmoitti tiedotteessaan valtioneuvoston antaneen 4. heinäkuuta 2013 asetuksen aluetoimistoista ja niiden toimialueista (Valtioneuvosto 18.12.2013). Puolustusministeriön muistion mukaan asetus tulee voimaan 1. tammikuuta 2015 ja asetuksen 2 §:n mukaan 1. tammikuuta 2015 alkaen aluetoimistoja on kaksitoista (Puolustusministeriö 2013, 1–2). Tämän muistion mukaan yksi näistä aluetoimistoista tulee sijaitsemaan Joensuussa toimialueenaan Pohjois-Karjalan maakunta. Pohjois-Karjalan aluetoimisto Kontiorannasta suljettiin 31. tammikuuta 2013 ja uusimuotoinen Pohjois-Karjalan aluetoimisto aloitti toimintansa Joensuussa 1. tammikuuta 2014 (Mattila 2013). Kytölän ym. (2013) mukaan Pohjois-Karjalan aluetoimisto on vielä vuoden 2014 ajan osa Itä-Suomen sotilasläänin esikuntaa. Tämän jälkeen siitä tulee osa Kainuun prikaatia.

Kytölän ym. (2013) mukaan uudella aluetoimistolla vastataan alueen asevelvollisten palvelutarpeeseen ja pyritään turvaamaan Pohjois-Karjalan reserviläistoimintaa. Aluetoimiston kanssa samoissa tiloissa tulee työskentelemään myös MPK:n Savo-Karjalan maanpuolustuspiirin henkilöstöä. (Kytölä ym. 2013.) Mattilan (2013) mukaan Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamisen yhteydessä Joensuuhun muodostuu uusi varuskunta, johon kuuluu osia Itä-Suomen huoltorykmentistä, Puolustusvoimien Johtamisjärjestelmäkeskuksesta. Lisäksi varuskuntaan liitetään vuoden 2014 aikana perustettava Puolustusvoimien Palvelukeskus (PVPALVK). (Mattila 2013.)

Pääesikunnan suunnitteluosaston (2012, 40) selvityksen mukaan Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamisen seurauksena Joensuun talousalueelta poistuu 270 tehtävää. Näistä noin sadan työntekijän kotipaikka on Kontiolahti (Pääesikunnan suunnitteluosasto 2012, 70). Puolustusministeriö pyrkii siihen, että muutoksen alainen henkilöstö ”työllistyy uuteen tehtävään joko puolustusvoimissa, muualla valtionhallinnossa, kunnallishallinnossa tai yksityisellä sektorilla” (Puolustusministeriö 16.12.2013). Henkilöstösuunnittelun lopputuloksena kesäkuussa

2013 Pohjois-Karjalan prikaatin 203 työntekijästä irtisanottiin kolme henkilöä, ja prikaatin toimintaa tukevat organisaatiot joutuivat irtisanomaan kymmeniä henkilöitä (Koivula 2013). Uuteen palvelukeskukseen sijoittuu yhteensä 120 tehtävää (Viinikainen 2013).

Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttaminen aiheuttaa alueelle varusmiehissä 730 henkilön poistuman per saapumiserä (Pääesikunnan suunnitteluosasto 2012, 68). Koska vuodessa koulutettaisiin tavallisesti kaksi saapumiserää, on poistuma noin 1 460 henkilöä vuodessa. Pääesikunnan suunnitteluosaston (2012, 70) mukaan lakkauttamisen seurauksena Kontiolahti voi menettää 0,7 miljoonaa euroa vuodessa kunnallisverotuloina. Tällä on suuri merkitys kunnalle, joka on menettänyt jo aiemmin lakkautetun Perloksen ja vastaanottokeskuksen vuoksi lukuisia työpaikkoja (Pääesikunnan suunnitteluosasto 2012, 103).

2.4 Kontiolahden reserviläiset ry

Kontiolahden reserviläiset ry on Kontiolahden kunnan alueella toimiva reserviläisyhdistys, joka kuuluu Pohjois-Karjalan reserviläispiiriin (Pohjois-Karjalan reserviläispiiri ry 1.3.2014). Yhdistyksen Internet-sivujen (Kontiolahden reserviläiset ry 4.8.2013) mukaan Kontiolahden Reservin aliupseerien perustamiskokous pidettiin Kontiolahden suojatalolla 26. heinäkuuta 1959, jolloin paikalla oli 7 henkilöä. Naisjaosto perustettiin 1961, mutta lakkautettiin 2000-luvun alussa. 1970-luvulla suuret ikäluokat tulivat toimintaan mukaan jolloin jäsenmäärä kasvoi. 1980-luvulla toiminta kasvoi muun muassa retkien ja jotoksien muodossa. Vuonna 1987 vihittiin käyttöön yhdistyksen oma lippu. Toiminta laajeni 1990-luvulla, ja yhdistyksen nimi muutettiin muotoon Kontiolahden reserviläiset ry. Tuon vuosikymmenen aikana yhdistyksen jäsenmäärä lähes kaksinkertaistui.

Kontiolahden reserviläiset ovat tehneet alueen reserviupseerien kanssa useita sotahistoriateemaisia matkoja eri kohteisiin. Matkojen kohteena ovat olleet sodanaikaiset merkittävät taistelupaikat kuten Tali-Ihantala, Rukajärvi ja Syväri. Yhdistyksen jäseneksi voi hakea jokainen 15 vuotta täyttänyt Suomen kansalainen. Yhdistyksen puheenjohtajan Pekka Ratilaisen (henkilökohtainen tiedonanto 18.7.2013) mukaan nykyinen jäsenmäärä on hieman alle 100 jäsentä.

2.5 Maanpuolustustahto

Maanpuolustustahtolla on suuri merkitys yhteiskunnan kriisinsietokyvyn ylläpidossa ja kehittämisessä. Puolustusvoimien suorituskyky ja sen uskottavuus perustuvat kriisi- ja uhkatilanteissa monien muiden asioiden lisäksi kansalaisten voimakkaaseen maanpuolustustahtoon (Maanpuolustuskorkeakoulu 2006, 151). Muita seikkoja Maanpuolustuskorkeakoulun julkaisun mukaan ovat muun muassa riittävä sotavarustus, joukkojen hyvä koulutus ja suorituskyky. Maanpuolustustahto on julkaisun luettelossa mainittu viimeisenä.

Valtioneuvoston selonteon (Valtioneuvoston kanslia 2012, 109) mukaan maanpuolustustahto säilyy edelleen keskeisenä puolustuksen perustana. Selonteon (Valtioneuvoston kanslia 2012, 109) mukaan maanpuolustustahto turvataan muun muassa laadukkaalla varusmies- ja reservin koulutuksella ja tukemalla vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta.

Pertti Alasen (1997) yksinkertaisen puolustustahdon mallin mukaan puolustustahtolla asenteena voidaan tarkoittaa:

1. suhtautumista kansalliseen puolustautumiseen, ”pitäisikö suomalaisten ylipäättään puolustautua”
2. henkilökohtaista puolustustahtoa, ”osallistuisinko itse maanpuolustustehtäviin”

Lisäksi malliin voidaan liittää kolmas osa:

3. halukkuutta panostaa rahoja maanpuolustukseen, ”suhtautuminen puolustusmäärärahoihin”

Puolustusvoimien komentajan kenraali Ari Puheloisen (Tammikivi & Kotro 2010) mukaan perustana maanpuolustustahtolle on kansalaisten luottamus puolustusvoimiin ja puolustusvoimien luottamus kansalaisten puolustustahtoon. Kenraali Puheloisen mukaan luottamus syntyy puolustusvoimien ja kansalaisten keskinäisestä läheisyydestä (Tammikivi & Kotro 2010). Pohjois-Karjalan maakunnan väestön maanpuolustustahtoa kenraali Puheloinen pitää hyvin korkeana (Puheloinen 2013).

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuksen empiirinen aineisto kerättiin kyselyllä ja haastatteluilla. Tässä luvussa esitellään, kuinka kysely ja haastattelut suunniteltiin ja toteutettiin. Aluksi esitellään aiemmin tehtyjä tutkimuksia, sekä asetetaan tutkimukselle tutkimustehtävä ja -ongelmat. Lopuksi selostetaan, kuinka aineistonkeruu käytännössä toteutettiin.

3.1 Aikaisemmat tutkimukset

Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenille ei ole tehty maanpuolustustahdon mittausta aiemmin, mutta suomalaisten maanpuolustustahtoa on tutkittu pitkään. Jaakko Valtasen sanotaan aloittaneen nykyaikaisen empiirisen maanpuolustustahdon tutkimuksen vuonna 1954 valmistuneella Sotakorkeakoulun diplomityöllään (Leimu, Harinen & Sinkko 2008, 31). Sinkko (2010, 19) viittaa kirjoituksessaan Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunnan (MTS) tutkimusten tuloksiin, joiden mukaan vuodesta 1990 lähtien 70–80 % suomalaisista on ollut sitä mieltä, että meidän on puolustauduttava aseellista hyökkäystä vastaan, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta.

Valtanen toteaa diplomityönsä johdannossa, että maanpuolustushengen olemus ei ole pysyvä, vaan se on kiinteä osa kansan yleistä mielenlaatua (Valtanen 1954). Otoksiin perustuvat haastattelut ja kyselyt, joita Valtanen hyödynsi työssään, olivat vielä tuohon aikaan uusia tiedonkeräämismenetelmiä. (Leimu ym. 2008, 31.) Valtasen tutkimus oli ensimmäinen uusimmilla survey- tekniikalla tehty tutkimus, joka tehtiin puolustusvoimien piirissä (Sinkko 2010, 7).

Pääesikunnan viestintäosasto tutki suomalaisten 15–19-vuotiaiden nuorten maanpuolustustahtoa puhelimitse ja Internetin avulla vuosina 2009 ja 2010 (Terho 2010). Tutkimuksen otos oli 530 henkilöä, joista noin 26 oli jo suorittanut asepalveluksen (Terho 2010). Tutkimuksessa mitattiin Alasen mallin mukaisesti henkilökohtaista puolustustahtoa sekä halukkuutta panostaa rahoja maanpuolustukseen. Terhon (2010) mukaan suurin osa vastaajista oli valmis puolustamaan maataan epävarmoissakin oloissa, ja enemmistö ilmoitti olevansa valmis vaarantamaan henkensä Suomen itsenäisyyden puolesta. Toisaalta he eivät olleet yhtä valmiita korottamaan puolustusvoimien rahoitusta omien varojensa ja hyvinvointinsa kustannuksella. (Terho 2010, 25.) Kuitenkin enemmistö kutsuntaikäisistä kannatti yleistä asevelvollisuutta (Terho 2010). Suhtautumista puolustamiseen ylipäättänsä ei näissä tutkimuksissa mitattu yhdellä tarkalla kysymyksellä.

3.2 Tutkimustehtävä ja tutkimusongelmat

Tämän tutkimuksen tehtävänä on selvittää, miten Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttaminen vaikuttaa kontiolahtelaisiin reserviläisiin. Tutkimuksessa huomioidaan lakkauttamisen vaikutukset niin jäseniin yksilöinä kuin itse yhdistykseen. Tarkasteltavana on yhdistyksen jäsenien maanpuolustustahto sekä yhdistyksen toiminta. Tutkimuksen päätutkimusongelma on:

”Miten Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttaminen vaikuttaa Kontiolahden reserviläisiin?”

Päätutkimusongelmaa täydentävät alatutkimusongelmat:

”Millainen maanpuolustustahto yhdistyksessä on tällä hetkellä?”

”Miten lakkauttaminen vaikuttaa yhdistyksen toimintaan?”

3.3 Tutkimusmenetelmät

Tämä tutkimus on kuvaileva laadullinen tutkimus. Hirsjärven ym. (2005, 129) mukaan kuvailevassa tutkimuksessa dokumentoidaan tutkittavasta ilmiöstä keskeisiä ja kiinnostavia piirteitä. Tutkielmassa hyödynnetään menetelmätriangulaatiota, joka Eskolan ja Suorannan (2005, 70) mukaan tarkoittaa usean erityyppisen menetelmän hyödyntämistä samassa tutkimuksessa. Tässä tutkimuksessa se ilmenee siten, että tutkimusta varten kerättiin laadullista aineistoa haastatteluilla ja kvantitatiivista aineistoa lomakekyselynä kyselylomakkeella. Kvantitatiivista tutkimuksessa on strukturoitu lomakehaastattelu aineistonkeruutapana. Lomakehaastattelu on usein kvantitatiivisen tutkimuksen menetelmä, mutta sitä voidaan käyttää myös laadullisessa tutkimuksessa (Tuomi & Sarajärvi 2013, 74–75).

3.4 Kysely

Tutkimuksen aineisto kerättiin erillisellä kyselylomakkeella (Liite 1). Kohteena kyselyssä olivat Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenet. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää mielipiteitä lakkauttamisen vaikutuksista maanpuolustustahtoon ja toimintaan.

Heikkilän (2010) mukaan survey-tutkimus eli kyselytutkimus on tehokas ja taloudellinen tapa kerätä tietoa suurelta joukolta. Aineisto kyselytutkimuksessa kerätään erillisellä tutkimuslo-

makkeella. (Heikkilä 2010, 19.) Lomakehaastattelussa kaikille vastaajille esitetään samat kysymykset samassa muodossa ja järjestyksessä (Hirsjärvi ym. 2005, 197). Tähän tutkimukseen valittiin tiedonkeräämistavaksi strukturoitu lomakehaastattelu, koska mitattava joukko oli suuri. Kyselyssä käytettiin strukturoituja eli suljettuja kysymyksiä. Suljetuissa kysymyksissä vastaajalle annetaan valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja valitsee itselleen sopivimman (Heikkilä 2010, 50). Suljetuilla kysymyksillä pyritään yksinkertaistamaan vastausten käsittelyä kyselyn jälkeen (Heikkilä 2010, 50).

Kyselylomakkeeseen täytyi valita asenneasteikko, koska kyselyssä mitattiin vastaajien mielipiteitä. Asenneasteikoksi valittiin Likertin asteikko. Likertin asteikko on 4- tai 5-portainen järjestysasteikko, jonka ääripäinä ovat vaihtoehdot ”täysin samaa mieltä” ja ”täysin eri mieltä” (Heikkilä 2010, 53). Likertin asteikko soveltuu kyselylomakkeeseen hyvin, koska asteikon jokaisen arvon merkitys on kirjoitettu auki. Näin vastaajalle ei jää epäselväksi, mitä mielipidettä kukin arvo edustaa. Tähän kyselylomakkeeseen valittiin 5-portainen järjestysasteikko. 5-portainen järjestysasteikko ei anna liikaa vastausvaihtoehtoja, joten vastaajan ei tarvitse miettiä mielipiteensä vahvuutta liian tarkasti joka väittämän kohdalla. Asteikko esiteltiin vastaajalle lomakkeessa ennen varsinaisia väittämiä seuraavasti:

- 5 = Olen täysin samaa mieltä
- 4 = Olen jonkin verran samaa mieltä
- 3 = Ei samaa eikä eri mieltä
- 2 = Olen jonkin verran eri mieltä
- 1 = Olen täysin eri mieltä

Kyselylomakkeen alussa vastaaja täytti perustietonsa eli ikänsä ja sukupuolensa. Lisäksi kysyttiin mahdollista sotilasarvoa. Perustietojen kohdalla esitettiin vastaajalle lisäksi seuraavat väittämät:

- ”4. Olen palvellut Pohjois-Karjalan prikaatissa varusmiehenä”*
- ”5. Olen palvellut Pohjois-Karjalan prikaatissa työtehtävässä”*
- ”6. Tunnen jonkun Pohjois-Karjalan prikaatissa työskentelevän”*

Näihin väitteisiin vastaaja pystyi vastaamaan ”kyllä” tai ”ei”. Näillä väitteillä selvitettiin vastaajan aiempia ja nykyisiä yhteyksiä ja kytköksiä Pohjois-Karjalan prikaatiin.

Kyselylomakkeen muihin väitteisiin vastaaja pystyi vastaamaan asteikon mukaisesti 1–5. Ensimmäiset mielipidettä mittaavat väittämät mittasivat prikaatin tärkeyttä vastaajalle, lakkauttamisen syiden ymmärtämistä sekä lakkauttamisen hyväksymistä:

”7. Pohjois-Karjalan prikaati on minulle tärkeä”

”8. Ymmärrän lakkauttamisen syyt”

”9. Hyväksyn lakkauttamisen”

Seitsemännen väitteellä selvitettiin, kuinka tärkeänä vastaaja Pohjois-Karjalan prikaattia itselleen. Pääesikunnan suunnitteluosasto (2012, 103) arvioi, että puolustusvoimauudistuksen takana olevaa strategiaa ei ymmärretä. Kahdeksannen väitteen tarkoituksena oli selvittää, kuinka suuri osa vastaajista mielestään ymmärtää lakkauttamisen syyt. Yhdeksäs väite yksinkertaisesti selvitti, hyväksyykö vastaaja lakkauttamista yleisesti.

Kontiolahden reserviläiset ry:n keskuudessa ei ole tehty aiemmin maanpuolustustahdon mitausta. Näin ollen muutosta heidän maanpuolustustahdossaan ei voida tilastollisesti todentaa. Muutos henkilökohtaisessa maanpuolustustahdossa on kysyttävä kokemuksena ja tunteena vastaajalta. Kyselylomakkeessa on kaksi kysymystä, jotka kysyvät suoraan, kokevatko vastaajat Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamisen vaikuttavan heidän maanpuolustustahtoonsa. Kysymykset mittaavat vaikutuksen vastaajan maanpuolustustahdossa laskevaan ja nousevaan suuntaan:

”11. Lakkauttaminen laskee maanpuolustustahtooni”

”12. Lakkauttaminen nostaa maanpuolustustahtooni”

Samassa yhteydessä selvitettiin Pohjois-Karjalan prikaatin ja reserviläistoiminnan merkitystä vastaajan maanpuolustustahtoon:

”10. Pohjois-Karjalan prikaatilla on ollut nostattava vaikutus maanpuolustustahtooni”

”13. Reserviläistoiminta nostaa maanpuolustustahtooni”

Koska tutkimuksen toinen alatutkimusongelma keskittyy yhdistyksen toimintaan, lomakkeeseen lisättiin väitteitä yhdistykseen ja sen toimintaan liittyen:

14. Pohjois-Karjalan prikaati on yhdistyksellemme tärkeä

15. *Yhdistys pystyy jatkamaan toimintaansa lakkauttamisen jälkeenkin*
 16. *Yhdistyksen toiminnan tehokkuus laskee lakkauttamisen myötä*
 17. *Lakkauttaminen vaikeuttaa yhdistyksemme toimintaa*
 18. *Jatkan reserviläistoimintaa lakkauttamisen jälkeen*

Väitteen 14 oli tarkoitus selvittää, että kokevatko vastaajat Pohjois-Karjalan prikaatin tärkeäksi yhdistykselleen. Pohjois-Karjalan prikaati on oletettavasti ollut merkittävä osa yhdistyksen toimintaa henkisesti ja fyysisesti. Väite 15 selvitti jäsenten mielipidettä yhdistyksen kyvykkyydestä ja mahdollisuuksista jatkaa toimintaansa lakkauttamisen jälkeen. Lakkauttaminen voi olla uhka yhdistyksen toiminnan jatkuvuudelle, etenkin jos prikaatiin on tukeuduttu merkittävän paljon. Väite tehokkuuden laskemisesta viittaa prikaatilta saadun tuen loppumiseen. Edellä mainittujen neljän väitteen taustalla on prikaatin merkitys yhdistyksen toimintaan liittyen. Väite 18 mittasi vastaajan mielipidettä toiminnan jatkamisen kannalta. Väitteen taustalla on ajatus siitä, että passivoituvatko jäsenet lakkauttamisen vuoksi ja laskeeko yhdistyksen jäsenmäärä.

Yhdistyksen jäsenten tämänhetkistä maanpuolustustahtoa koskevat kysymykset jätettiin viimeiseksi. Sinkkon (2009) mukaan nykypäivän maanpuolustustahtoa on mitattu kysymyksellä ”Jos Suomeen hyökätään, niin olisiko suomalaisten mielestänne puolustauduttava aseellisesti kaikissa tilanteissa, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta?” Kysymys on lainattu Ruotsista, jossa kysymys on ollut käytössä 1950-luvulta lähtien. (Sinkko 2009, 37.) Sinkko (2010, 12) on selvittänyt MTS:n tutkimuselosteista, että kysymystä käytettiin Suomessa ensimmäistä kertaa 1960-luvulla, mutta kysymystapa vakiintui vasta 1980-luvulla. Tätä kysymystä pidetään ”klassisena” maanpuolustustahdon kysymyksenä ja perinteisenä maanpuolustustahdon mittarina (Sinkko 2010, 19). Tähän kyselylomakkeeseen tämä kysymys muotoiltiin mittaamaan mielipidettä: ”Jos Suomeen hyökätään, suomalaisten olisi puolustauduttava aseellisesti kaikissa tilanteissa, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta.” Tässä muodossa kysymys esitetään Suomessa varusmiehille toteutettavan loppukyselyn kysymyssarjassa (Pääesikunnan henkilöstöosasto 2010).

Edellä esitelty kysymys mittaa maanpuolustustahtoa yleisellä tasolla, eikä se ota huomioon vastaajan omaa henkilökohtaista valmiutta puolustaa maataan. Henkilökohtaisen valmiuden mittaamiseksi on oma kysymyksensä: ”Jos Suomeen hyökätään, olisin valmis puolustamaan maatani, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta”. Kysymystä käytettiin tässä muodossa Pää-

esikunnan viestintäosaston vuonna 2009 teettämässä kyselyssä (Terho 2010, 25) ja nyt myös tämän tutkimuksen kyselylomakkeessa.

Kyselylomakkeen lopussa on lisäksi yksi avoin kysymys:

”21. Miten koette Pohjois- Karjalan prikaatin lakkauttamisen maanpuolustustahtonne kannalta?”

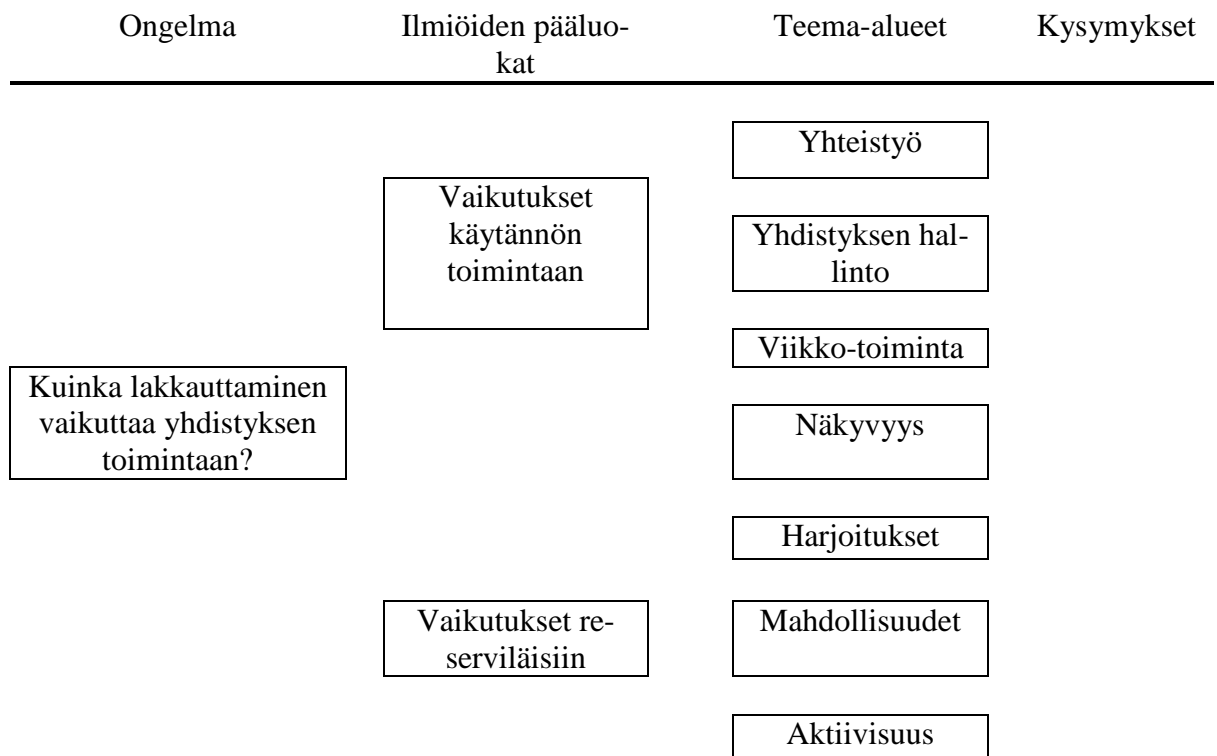
Avoin kysymys antoi vastaajalle mahdollisuuden kuvailla maanpuolustustahtoaan ja siinä tapahtuvaa muutosta omin sanoin. Kysymyksen tavoitteena oli herättää reserviläiset ajattelemaan maanpuolustustahtoaan, ja siten saada dokumentoitua reserviläisten tuntemukset lakkauttamisen vaikutuksista heidän maanpuolustustahtoonsa. Kirjallisten vastausten analysoinnissa hyödynnettiin tässä tutkimuksessa sisällön erittelyä, jossa lasketaan kuinka monta kertaa jokin asia mainitaan tai jostakin asiasta kirjoitetaan (Eskola & Suoranta 2005, 185).

3.5 Haastattelu

Eskolan ja Suorannan (2005, 85) mukaan haastattelu on yleisin tapa kerätä laadullista aineistoa. Tässä tutkimuksessa haastatteluilla pyrittiin saamaan vastauksia Kontiolahden reserviläiset ry:n toimintaan liittyviin kysymyksiin. Toimintaan liittyvät kysymykset ovat sellaisia, että hyviä vastauksia ei välttämättä saada tarkasti mietittyjen ja yksityiskohtaisten kysymysten avulla. Ongelmien kannalta parempi keino voi olla vastausten pohtiminen keskustelemalla niihin liittyvien teemojen ympärillä. Tällainen on puolistrukturoitu haastattelu, jota Hirsjärvi ja Hurme (1993, 35) kutsuvat teemahaastatteluksi. Teemahaastattelussa haastattelun aihepiirit ovat tiedossa, mutta tarkkoja kysymyksiä ei välttämättä ole ja niiden järjestystä ei ole päätetty (Hirsjärvi ym. 2005, 197).

Hirsjärven ja Hurmeen (1993) mukaan teemahaastattelua varten laaditaan tarkan kysymysluettelon sijaan teema-alueuuttelo, joka muodostuu tutkittavan ilmiön pääkäsitteiden alaluokista. Luettelo toimii haastattelussa haastattelijan työkaluna ja kysymykset syntyvät haastattelutilanteessa teemojen kautta. (Hirsjärvi & Hurme 1993, 41.) Tätä tutkimusta varten laadittiin ennen haastattelujen toteuttamista teema-alueuuttelo (Kuvio 1), jota käytettiin tutkimuksen molemmissa haastatteluissa. Mallina luettelon tekemisessä käytettiin hypoteettista esimerkkiä (Hirsjärvi & Hurme 1993, 43) teema-alueiden käyttämisestä. Haastattelun ongelmaksi asetettiin kysymys: ”Kuinka lakkauttaminen vaikuttaa yhdistyksen toimintaan?” Tästä

ilmiöiden pääluokiksi valittiin luokat ”vaikutukset käytännön toimintaan” ja ”vaikutukset reserviläisiin”. Näistä luokista eroteltiin tarkemmat teema-alueet, joita haastatteluissa pyrittiin tuomaan esille keskustelun herättämiseksi.

Kuvio 1. Tutkimuksen haastatteluissa käytetty teema-alueuettelo.

3.6 Kyselyn ja haastattelun toteutus

Kysely toteutettiin lomakehaastatteluna Pohjois-Karjalan reserviläispiiri ry:n ja Pohjois-Karjalan reserviupseeripiiri ry:n rynnäkkökivääriammuntakilpailun yhteydessä Kontiorannassa 26. toukokuuta 2013. Vastaajat koostuivat Pohjois-Karjalan reserviläispiiri ry:een ja Pohjois-Karjalan reserviupseeripiiri ry:een kuuluvien paikallisyhdistysten jäsenistä. Osallistujat täyttivät lomakkeet kolmessa osastossa, koska kaikki eivät olleet tapahtuman järjestelysystä paikalla yhtä aikaa Kontiorannassa. Kyselylomake lähetettiin lisäksi sähköpostitse Webropol-ohjelmalla kaikille Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenille, jotta mahdollisimman moni Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsen saataisiin vastaamaan kyselyyn.

Haastattelut toteutettiin rynnäkkökivääriammuntakilpailun yhteydessä Pohjois-Karjalan reserviläispiiri ry:n ja Pohjois-Karjalan reserviupseeripiiri ry:n toiminnanjohtajan Ari Eskelisen ja Kontiolahden reserviläiset ry:n 1. varapuheenjohtajan Juhani Simosen kanssa Kontiorannassa. Lisäksi Kontiolahden reserviläiset ry:n 2. varapuheenjohtajaa Ari Hevonkoskea haastateltiin erikseen samana päivänä. Ari Eskelinen toiminnanjohtajan tehtävässään pitää yhteyttä maakunnissa toimiviin upseeri- ja reserviläisyhdistyksiin ja välittää Reserviläisliitolta tulevat asiat edelleen paikallisyhdistyksiin. Lisäksi hän on mukana Reserviläisurheiluliitto ry:n kenttäkelpoisuustyöryhmässä. Juhani Simonen toimii Kontiolahden reserviläiset ry:n 1. varapuheenjohtajana ja liikuntavastaavana. Ari Hevonkoski toimii Kontiolahden reserviläiset ry:n 2. varapuheenjohtajana ja koulutusvastaavana. Kyseiset henkilöt valittiin haastateltaviksi, koska he ovat mukana yhdistysten toiminnassa aktiivisesti ja heillä uskottiin olevan paras tietämys yhdistysten ja reserviläisten tilanteesta.

Haastatteluiden tavoitteena oli selvittää, että miten lakkauttaminen vaikuttaa Kontiolahden reserviläiset ry:n ja sen jäsenten toimintaan. Haastatteluiden aluksi haastateltavat kuvailivat omaa toimenkuvaansa yhdistyksissään. Tämän jälkeen käsiteltiin muutoksia, joita Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttaminen aiheuttaa yhdistysten ja niiden jäsenten toiminnassa. Lisäksi yritettiin selvittää tekijöitä, jotka ovat tukeneet yhdistysten toimintaa. Lisäksi haastateltavat pohtivat, miten yhdistysten toiminnalle käy tulevaisuudessa ilman Pohjois-Karjalan prikaattia. Haastattelut nauhoitettiin jatkokäsittelyä varten.

4 TULOKSET

Luku on jaettu kyselyn ja haastatteluiden tuloksiin, jotka käsitellään omissa alaluvuissaan. Kyselyn tuloksissa käsitellään rinnakkain kaikkia vastaajia ja Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenistä vastanneita. Toiston välttämiseksi osa Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenten vastauksista käsitellään johtopäätöksien yhteydessä luvussa 5. Vastausjakaumat kyselyn jokaiselle kysymykselle ovat tutkielman liitteessä 2.

4.1 Kyselyn tulokset

Kyselyyn vastasi kaikkiaan 118 reserviläistä, joista 33 oli Kontiolahden reserviläiset ry:n jäseniä. Paperisen kyselylomakkeen täyttäneitä oli 92 ja sähköpostikyselyn täyttäneitä 26. Vastaajista 115 oli miehiä ja 3 naisia. Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenistä 1 vastaaja oli nainen, loput olivat miehiä. Vastaajien sotilasarvot vaihtelivat sotamiehestä kapteeniin. Vastaajien ikäluokat vaihtelivat luokasta 20–29 luokkaan 70–79. Suurimmat luokat olivat 30–39, 40–49 ja 50–59.

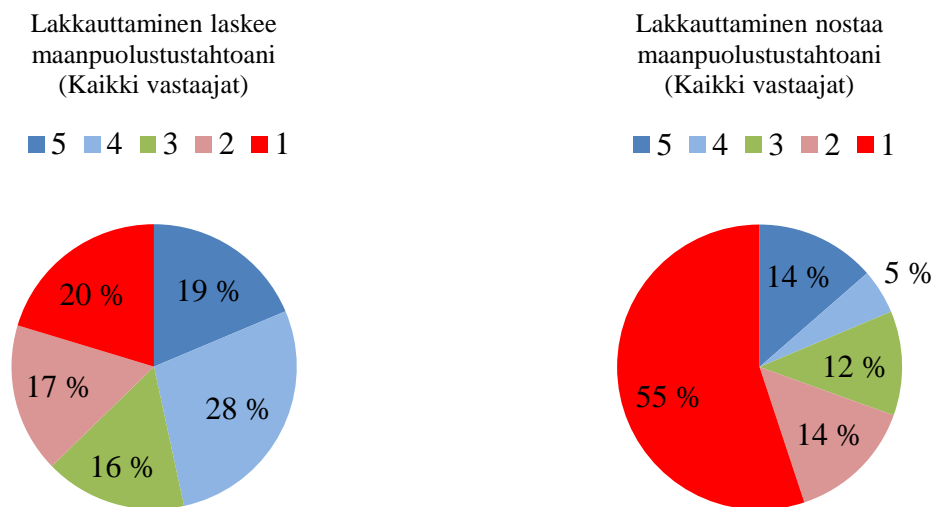
Kaikista vastaajista 37 % oli palvellut Pohjois-Karjalan prikaatissa varusmiehenä. Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenistä 30 % oli palvellut Pohjois-Karjalan prikaatissa varusmiehenä. Kaikista vastaajista 65 % tuntee jonkun Pohjois-Karjalan prikaatissa työskentelevän. Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenten kohdalla luku oli 88 %. Kaikista vastaajista 4 oli työskennellyt Pohjois-Karjalan prikaatissa työtehtävissä ja Kontiolahden reserviläiset ry:n vastaajista 1.

Kaikista vastaajista 68 % oli täysin samaa mieltä siitä, että Pohjois-Karjalan prikaati on heille tärkeä. Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenistä 73 % oli täysin samaa mieltä tärkeydestä. Prikaatin lakkauttamisen syitä vastaajat eivät ymmärrä. Kaikista vastaajista vain 2 % oli täysin samaa mieltä siitä, että he ymmärtävät lakkauttamisen syyt. Täysin samaa mieltä Kontiolahden reserviläisistä ei ollut tämän väitteen kohdalla kukaan, mutta osittain samaa mieltä oli 6 %.

Kaikista vastaajista 74 % oli täysin eri mieltä siitä, että he hyväksyvät lakkauttamisen. Lakkauttamisen hyväksyi kaikkiaan 3 vastaajaa. Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenistä 76 % oli täysin eri mieltä siitä, että he hyväksyvät lakkauttamisen. Kaikista vastaajista 94 % oli vähintään samaa mieltä siitä, että Pohjois-Karjalan prikaatilla on ollut nostattava vaikutus heidän

henkilökohtaiseen maanpuolustustahtoonsa. Kontiolahden reserviläisten kohdalla luku oli sama.

Väitteen ”lakkauttaminen laskee maanpuolustustahtooni” kohdalla kaikista vastaajista 47 % oli vähintään osittain samaa mieltä ja 37 % vähintään osittain eri mieltä (Kuvio 2). Väitteen ”lakkauttaminen nostaa maanpuolustustahtooni” kohdalla kaikista vastaajista 19 % oli vähintään osittain samaa mieltä ja 69 % vähintään osittain eri mieltä (Kuvio 2).

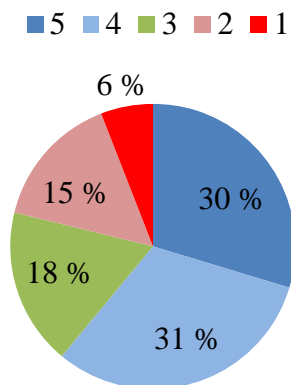

Kuvio 2.

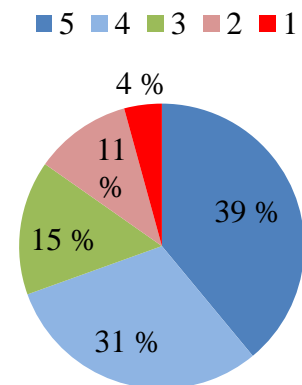
Pohjois-Karjalan prikaati on ollut tärkeä paikallisille yhdistyksille. Kontiolahden reserviläisistä 85 % oli täysin samaa mieltä siitä, että Pohjois-Karjalan prikaati on heidän yhdistykselleen tärkeä. Kaikista vastaajista 69 % vastasi samalla tavalla.

Kaikista vastaajista 94 % oli vähintään osittain samaa mieltä siitä, että reserviläistoiminta nostaa heidän maanpuolustustahtoaan. Kaikista vastaajista 66 % oli vähintään osittain sitä mieltä, että se yhdistys johon he kuuluvat, pystyy jatkamaan toimintaansa prikaatin lakkauttamisen jälkeen. Kuitenkin 61 % kaikista vastaajista oli vähintään osittain samaa mieltä siitä, että yhdistyksen toiminnan tehokkuus laskee (Kuvio 3). Lisäksi 70 % oli vähintään osittain sitä mieltä, että lakkauttaminen vaikeuttaa heidän yhdistyksensä toimintaa (Kuvio 3). Kuitenkin 73 % kaikista vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että he jatkavat reserviläistoimintaa lakkauttamisen jälkeen.

Yhdistyksen toiminnan tehokkuus laskee lakkauttamisen myötä
(Kaikki vastaajat)

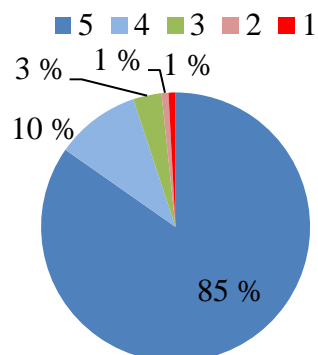
Lakkauttaminen vaikeuttaa yhdistyksemme toimintaa.
(Kaikki vastaajat)

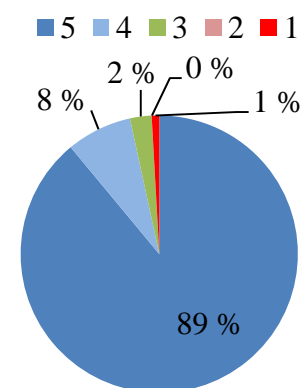
Kuvio 3.

Vastaajat olivat hyvin samaa mieltä klassisen maanpuolustustahdon kysymyksen kohdalla. Kysymykseen ”Jos Suomeen hyökätään, suomalaisten olisi puolustauduttava aseellisesti kaikissa tilanteissa, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta” kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,77 (Kuvio 4.) Kysymykseen ”Jos Suomeen hyökätään, olisin valmis puolustamaan maatani, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta” kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,84 (Kuvio 4).

Suomalaisten olisi puolustauduttava aseellisesti kaikissa tilanteissa, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta.
(Kaikki vastaajat)

Olin valmis puolustamaan maatani, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta.
(Kaikki vastaajat)

Kuvio 4.

Avoimeen kysymykseen vastasi 80 vastaajaa, joista 32 oli Kontiolahden reserviläiset ry:n jäseniä. Kirjoitetuissa vastauksissa muun muassa ilmaistiin tyytymättömyyttä lakkauttamispäätökseen ja kommentoitiin lakkauttamisen vaikutuksia reserviläisten toimintaan. Vastauksista laskettiin ja eriteltiin maanpuolustustahtoon liittyvät kirjoitukset. Maanpuolustustahtoon liittyvät vastaukset jakautuivat seuraavasti:

13 vastaajaa ilmaisee, että lakkauttamisella ei ole vaikutusta heidän maanpuolustustahtoonsa.

1 vastaaja kirjoitti ”nostava vaikutus maanpuolustustahtoon”

9 vastaajaa ilmaisee heidän maanpuolustustahtonsa säilyvän tai pysyvän korkealla

1 kirjoittaa ”ei ainakaan paranna”

4 vastaajaa ilmoittaa, että maanpuolustustahto ei laske

7 vastaajaa ilmaisee maanpuolustustahtonsa heikkenevän tai laskevan

Lisäksi 20 vastaajaa viittasi vastauksissaan ampumiseen tai ampumaratoihin. Erityisesti he olivat huolissaan ampumarjoittelun vaikeutumisesta. 15 vastaajaa ilmaisee reserviläistoiminnan vaikeutuvan lakkauttamisen vuoksi. Heidän mielestään lakkauttaminen vaikeuttaa maanpuolustustyötä, reserviläistoimintaa ja muita käytännön asioita.

4.2 Haastatteluiden tulokset

Haastateltavat kuvailivat yhteistyötä Pohjois-Karjalan prikaatin kanssa kiinteäksi. Prikaatilta on saatu tukea esimerkiksi ampumakisojen järjestämiseen. Ammattisotilaiden käyttämisestä on ollut suurta apua yhdistyksen tapahtumissa kuten ampumakilpailuissa ja koulutustapahtumissa. Esimerkiksi haastattelupäivänä pidetyssä ampumakilpailutapahtumassa oli Pohjois-Karjalan prikaatin henkilökuntaan kuuluvia upseereita ammuntojen valvojina reserviläisten suorittaessa ammuntojen johtamisen näyttökokeita.

Haastateltavat korostivat hyviä henkilökemioita ja sujuvaa yhteistyötä joukko-osaston henkilökunnan kanssa. Aluetoimiston kautta on saatu henkilökuntaan kuuluvia pitämään esitelmiä reserviläisten kokouksiin. Esimerkiksi joukko-osaston komentaja tai esikuntapäällikkö on käynyt kertomassa reserviläisille siitä, mitä puolustusvoimissa tapahtuu. Toimintaa pyritään jatkamaan yhteistyössä uuden aluetoimiston kanssa, mutta aluetoimiston johtoesikunta tulee olemaan Kainuun prikaatissa.

Haastatteluissa kävi ilmi, että Pohjois-Karjalan prikaati on mahdollistanut paikallisille reserviläisyhdistyksille joukko-osaston tilojen ja materiaalin käyttämisen, välillä jopa ilman korvausta. Tiloja on käytetty erilaisten kokouksien ja tilaisuuksien järjestämiseen. Materiaalin ja tilojen lisäksi Pohjois-Karjalan prikaatin henkilökuntaa on ollut käytettävissä koulutuksissa. Myös Maanpuolustuskoulutusyhdistys on pystynyt järjestämään kurssimuotoista koulutusta alueella Pohjois-Karjalan prikaatin ja aluetoimiston tukemana.

Haastateltavat pitivät ampumatoimintaa yhdistysten ydinalueena. Puhuttaessa suurimmista muutoksista viikko-toiminnassa, jokainen haastateltavista mainitsi ampumaratojen poistumisen. Kivääriammunnat loppuvat Kontiolahdella, koska Kontiorannan ampumaradat suljetaan Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamisen seurauksena. Haastateltavien mukaan ”vaikutus sadasta putoaa nyt nolnaan” kun puhutaan ampumaratojen hyödyntämisestä yhdistyksen toiminnassa. Heille jää käyttöön sisäämpumarata Kontiolahden kirkonkylällä, joka haastateltavien mukaan mahdollistaa harjoittelun .22 kaliiperin pistooleilla sekä ilma-aseilla.

Haastateltavien mukaan lakkauttaminen vaikuttaa erityisesti niiden reserviläisten aktiivisuuteen, jotka ovat ampumatoiminnassa mukana. Haastateltavien mukaan lakkauttaminen vaikeuttaa reserviläistoimintaan mukaan lähtemistä ja lisää kynnystä reserviläistoimintaan osallistumista. Heidän mukaansa moni tulee reserviläistoimintaan mukaan juurikin ampumaharrastuksen takia. Ratkaisuksi haastateltavat ehdottivat jonkin muun houkuttelevan toiminnan kehittämistä ampumatoiminnan tilalle. Haastateltavat arvioivat, että ne jotka nyt ovat reserviläistoiminnassa aktiivisia, ovat oletettavasti aktiivisia tulevaisuudessakin.

Haastateltavat arvioivat liikuntatoimintaan tulevan lisäkustannuksia, koska välineitä ja materiaalia ei enää joukko-osastolta saa lainaksi. Tulevaisuudessa materiaalin vuokraamisessa on turvauduttava muihin lähteisiin.

Haastatteluissa kävi ilmi, että yhdistyksillä on kannattajajäseniä. Kannattajajäsenet eivät välttämättä ole fyysisesti mukana yhdistysten toiminnassa, mutta he saattavat seurata toimintaa esimerkiksi Reserviläinen-lehden avulla. Haastateltavien mukaan lakkauttaminen ei vaikuta heihin niin vahvasti kuin aktiivisiin jäseniin. Haastateltavat totesivat lakkauttamisen olevan menetys seutukunnalle, ja sen vaikutuksia reserviläisissä kuvailtiin ”henkiseksi lamaksi”.

Haastateltavien mukaan sotaveteraaniyhteistyö tulee kasvamaan. Lisäksi yhteistyö muiden alueen yhdistysten kanssa tulee kasvamaan. Heidän mukaansa yhteistyö on tärkeää, jotta

kaikkien ei tarvitse keksiä uusia aktiviteetteja ja toimintamahdollisuuksia itse. Haastateltavien mukaan tulevat retket kannattaa toteuttaa yhdessä muiden yhdistysten kanssa.

Haastateltavien mukaan varusmiehet ovat suorittaneet maakunnassa keräyksiä sotaveteraaneille vuosittain. Näissä keräyksissä paikalliset reserviläiset ovat olleet mukana järjestämässä esimerkiksi opastuksia ja kuljetuksia varusmiehille niillä paikkakunnilla, joissa keräyksiä on suoritettu. Haastateltavat toivoivat, että keräykset onnistuisivat tulevaisuudessa esimerkiksi Kainuun prikaatin kautta Pohjois-Karjalan alueelle.

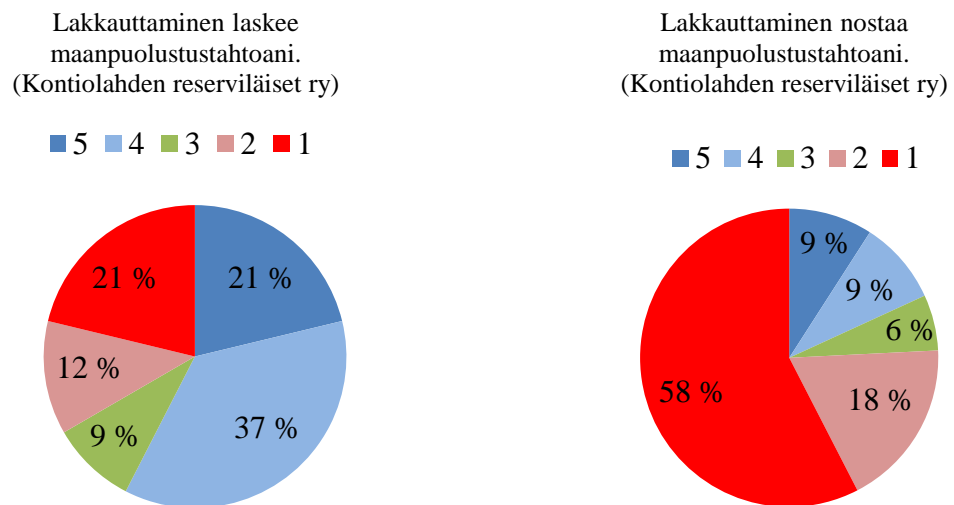
Haastateltavat kertoivat, että reserviläisyhdistyksiä on tuotu esille monissa tapahtumissa. Tällaisia tapahtumia ovat esimerkiksi puolustusvoimien lippujuhlapäivän paraatit, joissa reserviläis- ja maanpuolustusjärjestöjen liput ovat olleet mukana. Varusmiehille on Pohjois-Karjalan prikaatissa pidetty saapumiserittäin esitelmiä, joissa on esitelty Reserviupseeriliiton, Reserviläisliiton ja reserviläispiirien toimintaa. Samalla on esitelty lähialueen reserviläisyhdistyksiä. Esitelmien tarkoitus on ollut kertoa varusmiehille, mitä reserviläisyhdistykset ja reserviläis-toiminta pystyvät tarjoamaan heille kotiutumisen jälkeen. Varusmiesten keskuudessa rekrytointi on ollut yksi tärkeimpiä keinoja saada uusia jäseniä paikallisiin reserviläisyhdistyksiin.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa käsitellään Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenten vastauksia valittuihin kyselyn kysymyksiin. Alaluvut on jaettu alatutkimusongelmien teemojen mukaisesti eli lakkauttamisen vaikutuksiin Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenten maanpuolustustahtoon ja toimintaan. Näin pyritään vastaamaan alatutkimusongelmiin, ja sitä kautta päätutkimusongelmaan.

5.1 Lakkauttamisen yhteys Kontiolahden reserviläisten maanpuolustustahtoon

Kyselyyn vastanneista Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenistä 58 % oli vähintään osittain samaa mieltä ja 33 % oli vähintään osittain eri mieltä siitä, että lakkauttaminen laskee heidän maanpuolustustahtoaan (Kuvio 5). Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenistä 18 % prosenttia oli vähintään osittain samaa mieltä ja 76 % oli vähintään osittain eri mieltä siitä, että lakkauttaminen nostaa heidän maanpuolustustahtoaan (Kuvio 5).

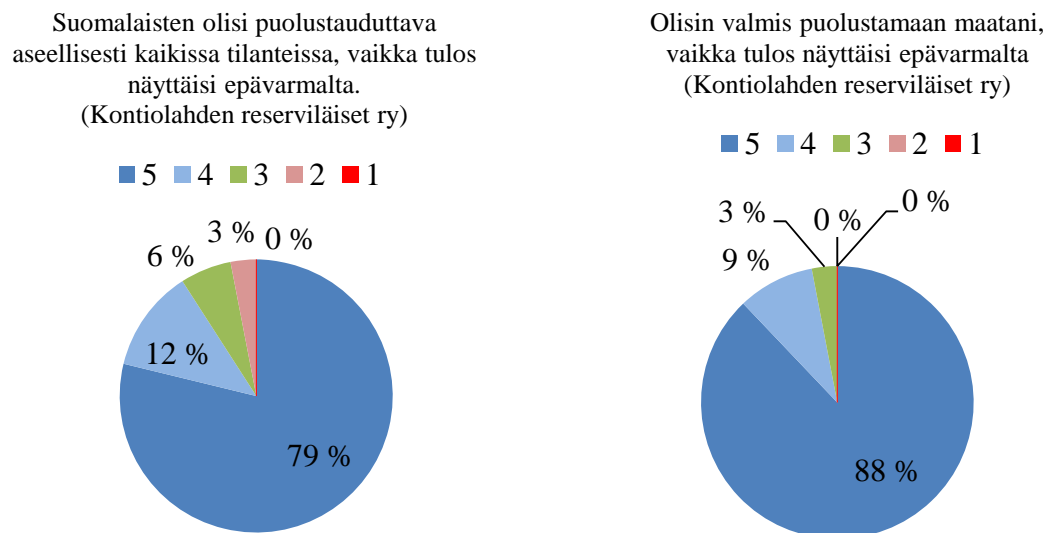

Kuvio 5.

Vaikka vastaajat ilmoittivat strukturoitujen väitteiden kohdalla maanpuolustustahtonsa laskevan, ei avoin kysymys saanut aikaan paljoa kannanottoa siihen, että lakkauttaminen laskisi tai kohottaisi maanpuolustustahtoa. 33 vastaajasta vain yksi vastaaja kirjoitti avoimeen kysymykseen maanpuolustustahtonsa laskevan. 7 vastaajaa toteaa, että lakkauttamisella ei ole vaiku-

tusta heidän henkilökohtaiseen maanpuolustustahtoonsa ja 6 vastaajaa kirjoitti maanpuolustustahtonsa säilyvän.

Sinkkon (2010, 19) viittaamiin MTS:n tuloksiin verrattuna tämän tutkimuksen tulokset olivat samansuuntaisia. Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenistä 79 % oli täysin samaa mieltä, että suomalaisten olisi puolustauduttava aseellisesti kaikissa tilanteissa. Keskiarvo tähän klassiseen maanpuolustustahdon kysymykseen oli 4,67 (Kuvio 6). Kysymyksen ”Jos Suomeen hyökätään, olisin valmis puolustamaan maatani, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta” vastauksien keskiarvo oli 4,85 (Kuvio 6). Luvuissa ei ollut suurta eroa verrattuna niihin keskiarvoihin, joissa olivat mukana kaikki kyselyn vastaajat (vrt. Kuvio 4). Näiden kahden kysymyksen kohdalla vallitsi kyselyn suurimmat yksimielisyydet. Voidaan sanoa, että Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenillä on korkea maanpuolustustahto.

Kuvio 6.

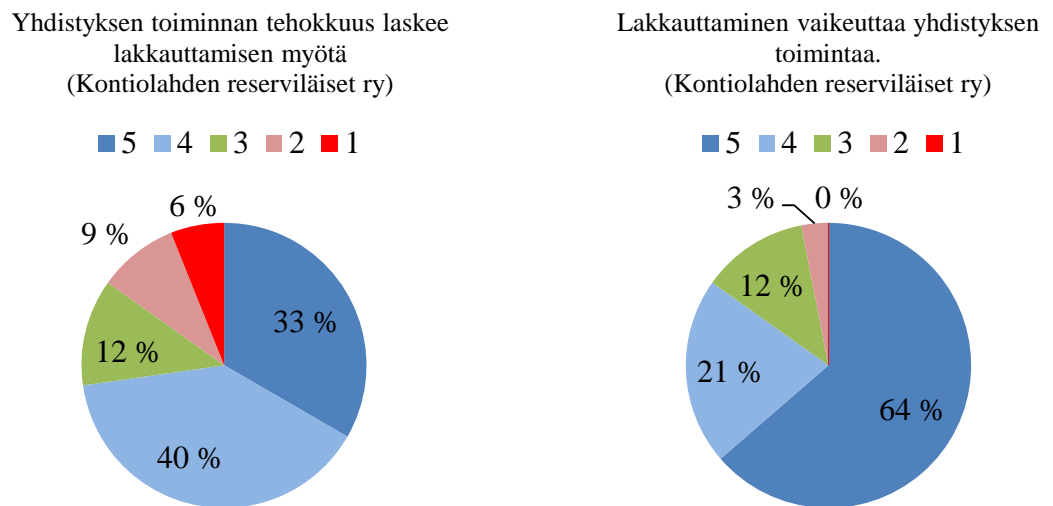
Prikaatin merkitys maanpuolustustahdon kohottajana tunnustettiin vastaajien keskuudessa, sillä 70 % Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenistä oli täysin samaa mieltä siitä, että Pohjois-Karjalan prikaatilla on ollut nostattava vaikutus heidän maanpuolustustahtoonsa. Vastaajat ovat voineet kokea, että alueelta poistuu yksi maanpuolustustahtoa kohottava tekijä, ja sen vuoksi maanpuolustustahto tulee laskemaan. Avoimen kysymyksen vastausten perusteella lakkauttamiseen reagoidaan voimakkaasti turhautumalla. Turhautuminen voi taas aiheuttaa vastaajalle tunteen, että maanpuolustustahdossa tapahtuu laskua. Vastaajat voivat olla har-

missaan lakkauttamisesta ja vastaavat siksi tällä tavalla. Valtanenkin (1954) toteaa maanpuolustushengen olevan kiinteä osa mielenlaatua.

Strukturoitujen kysymysten perusteella Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenistä vastanneet kokevat maanpuolustustahtonsa laskevan, mutta kyselyn avoimen kysymyksen vastauksista voidaan havaita maanpuolustustahdossa säilyvyyden ja pysyvyyden ilmiö. Pohjois-Karjalan prikaati on ollut paikallisesti maanpuolustustahtoa kohottava tekijä. Lakkauttamisen jälkeen alueella on kohottavia tekijöitä yksi vähemmän ja tämän vuoksi maanpuolustustahdon ylläpitäminen vaikeutuu. Silti he ovat henkilökohtaisesti valmiita puolustamaan maataan tarvittaessa. Lisäksi he ovat yleisesti sitä mieltä, että suomalaisten olisi puolustauduttava aseellisesti epävarmoissakin tilanteissa. Voidaan sanoa, että Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenillä on korkea maanpuolustustahto.

5.2 Lakkauttamisen vaikutukset Kontiolahden reserviläisten toimintaan

Lakkauttaminen vaikeuttaa yhdistyksen toimintaa ja laskee toiminnan tehokkuutta. Lakkauttamisesta huolimatta 73 % Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenistä oli vähintään osittain samaa mieltä, että yhdistys pystyy jatkamaan toimintaansa, mutta 73 % oli vähintään osittain samaa mieltä siitä, että yhdistyksen toiminnan tehokkuus laskee lakkauttamisen vuoksi. 85 % oli vähintään osittain samaa mieltä, että lakkauttaminen vaikeuttaa yhdistyksen toimintaa (Kuvio 7). Se, mitä toiminnan tehokkuudella ymmärretään, vaihtelee vastaajittain. Toimintaan lukeutuu kaikki yhdistyksen toiminta, kuten ampumatoiminta, koulutus, liikunta ja retket. Jos MPK:n järjestämä koulutus vähenee, kuten haastateltavat ennustivat, niin reserviläisten kouluttamisen tehokkuus laskee. Ampumaratojen poistuminen laskee ampumatoiminnan tehokkuutta kiväärikaliperisten aseiden osalta. Myös liikuntapuolen järjestelyt vaikeutuvat lakkauttamisen vuoksi, joten senkin tehokkuus laskee. Vielä ei tosin tiedetä, kuinka paljon uusi alue-toimisto Joensuussa pystyy tukemaan toimintaa ja mitä mahdollisuuksia se tuo toimintaan.

Kuvio 7.

Yhdistyksen on muutettava toimintarakennettaan. Kuten haastateltavat sanoivat, on keksittävä uusia toimintamuotoja ja uutta tekemistä ampumatoiminnan tilalle. Ampumatoiminta on toisaalta houkutellut osallistumaan reserviläistoimintaan, koska yhdistyksen jäsenyys on mahdollistanut pääsyn ampumaradoille harjoittelemaan niin omilla kuin puolustusvoimien aseilla. Uusille harrastajille radat ovat mahdollistaneet helpon aloittamisen harrastuksen parissa.

Yhdistyksen on syytä jatkaa toimintaansa, sillä 94 % oli vähintään osittain samaa mieltä, että reserviläistoiminta nostaa heidän maanpuolustustahtoaan. Lakkauttamisesta huolimatta 88 % oli vähintään osittain samaa mieltä siitä, että he jatkavat reserviläistoimintaa. MPK:n järjestämille kursseille on edelleen kysyntää alueella. Haastateltavat toivoivat, että MPK pystyisi järjestämään koulutusta alueella tulevaisuudessakin. Joensuuhun siirretyn aluetoimiston yhteydessä toimii MPK:n henkilöstöä, joten mahdollisuudet kurssien järjestämiselle ovat olemassa.

Ampumaratatoiminta on ollut kantava tekijä kontiolahtelaisten reserviläisten toiminnassa. Tämä mikä on ymmärrettävää, koska ampumaradat sijaitsivat Kontiolahdella. Näkyvin muutos yhdistyksen viikko-toiminnassa on ampumaratavuorojen poistuminen. Ammuntaa kiväärikaliiperin aseilla ei enää Kontiolahden kunnan alueella pysty harrastamaan. Kontiolahden ampumahiihtostadionilla pystyy ampumaan .22 kaliiperin kivääreillä ja Kontiolahden sisäämpumaradalla .22 kaliiperin pistooleilla ja ilma-aseilla. Ampumaratojen poistuminen vaikuttaa

olevan suurimpia huolen aiheita myös kyselyn avoimien vastauksien perusteella. Tämä on ymmärrettävää, koska Pohjois-Karjalan prikaati on tarjonnut todella hyvät mahdollisuudet ampumataidon kehittämiseen ja ylläpitämiseen. Pohjois-Karjalan prikaatin ampumaratoihin kuului 300 metrin kiväärirata, kaksi 150 metrin kiväärirataa, hirvirata, liikemaalirata ja pistoolirata.

Kuten haastatteluissakin kävi ilmi, lakkauttaminen koskettaa toiminnallisesti eniten niitä reserviläisiä, jotka harrastavat ampumista. Lähimmät kivääriradat jäävät Onttolaan, jossa sijaitsee rajavartiolaitoksen ampumaratoja. Ratojen hyödyntäminen vaikeutuu 1. tammikuuta 2015 alkaen, jos ratojen käyttäminen kielletään siviilikäyttäjiltä (Aluehallintovirasto 2013). Mahdollisuudet harjoitella lähialueella vähenevät ja vaikeutuvat. Ampujien harrastusmatkat kasvavat, koska pieniä ulkoampumaratoja jää Kontiorannan ampumaratojen sulkemisen jälkeen Ilomantsiin, Lieksaan, Outokumpuun ja Uimaharjuun. Reserviläisten ampumakilpailujen järjestäminen vaikeutuu, koska riittävän isoja ampumaratoja ei ole käytettävissä.

Joukko-osaston lakkauttamisen jälkeen Joensuuhun jäävästä aluetoimistosta tulee varmasti merkittävä yhteistyöntekijä yhdistykselle. Aluetoimisto mahdollistaa yhteydenpidon Kainuun prikaatiin. Mahdollistaako aluetoimisto reserviläisille puolustusvoimien koulutusmateriaalin käytön? Kuinka hyvin Kainuun prikaati pystyy tukemaan Joensuun alueen reserviläisyhdistysten toimintaa? Nämä asiat selviävät tulevaisuudessa.

Haastatteluista selvisi, että kun keski-ikä yhdistyksissä nousee, aloitetaan yleensä keskustelut yhdistysten muuttumisesta perinneyhdistyksiksi. Haastateltavien mukaan paikallisten yhdistysten aktiivisimmat henkilöt ovat niitä, joita perinneyhdistysten johtoon tullaan kysymään. Esimerkiksi Kontiolahden reserviläiset ry tai jokin joensuulainen reserviläisyhdistys voisi tulevaisuudessa toimia pohjana perinneyhdistykselle, joka vaalisi sekä Pohjois-Karjalan prikaatin perinteitä, että Pohjois-Karjalan prikaatin vaalimia perinteitä.

Aktiivinen toiminta on yhdistyksen elinehto. Vanhat jäsenet on pidettävä mukana ja uusien jäsenien rekrytointia on jatkettava. Toivottavaa on, pohjoiskarjalaisille varusmiehille kerrotaan heidän paikallisista reserviläisyhdistyksistään tulevaisuudessakin, palvelivat he sitten varusmiehenä missä tahansa.

Yhdistyksen toiminnan painopiste ei tulevaisuudessa ole enää niin vahvasti ampumatoiminnassa, vaikka ampumatoimintaa toimintaa pyritään jatkamaan. Viikko-toimintaa ja yhdistyksen toimintamallia on kehitettävä siihen suuntaan, että aktiiviset reserviläiset pysyisivät aktiivisina. Tämä on haaste, sillä mahdollisuus harrastaa ampumista on ollut aktivoiva tekijä. Ampumatoiminta jatkuu pienoiskivääreillä ja -pistooleilla sekä ilma-aseilla niin kauan kuin Kontiolahden sisäämpumarata on toiminnassa ja ampumahiihtostadionin radat ovat käytettävissä.

6 DISKUSSIO

Tässä luvussa arvioidaan, kuinka hyvin tutkimuksen tavoitteet saavutettiin. Luvussa käsitellään tutkimuksen tulosten yleistettävyyttä, luotettavuutta ja hyödynnettävyyttä. Lisäksi pohditaan, mitä tutkimuksessa ja sen aikana olisi voitu tehdä toisin. Lopuksi pohditaan, kuinka tutkimusta voisi jatkaa tulevaisuudessa.

6.1 Tutkimuksen arviointi

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, kuinka Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenet kokevat Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamisen vaikuttavan heidän maanpuolustustahtoonsa. Lisäksi tutkimuksen tavoitteena oli selvittää lakkauttamisen vaikutukset yhdistyksen toimintaan. Pääesikunnan suunnitteluosasto (2012, 41) oli arvioinut, että lakkauttaminen vaikuttaa ainakin hetkellisesti laskevasti alueen väestön maanpuolustuksellisiin arvoihin. Tämän tutkimuksen tulokset tukevat Pääesikunnan suunnitteluosaston arviota.

Tutkimus oli luonteeltaan kuvaileva, joten raportointiin liittyi keskeisten piirteiden dokumentointia tutkittavasta ilmiöstä. Lakkauttamisen vaikutukset reserviläisiin saatiin kuvailtua kyselyaineiston perusteella. Tutkimuskysymykseen ja tutkimusongelmiin vastattiin, koska Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenten tuntemukset lakkauttamiseen liittyen ja maanpuolustustahdon tila saatiin selvitettyä tutkimuksessa vähintään tyydyttävästi. Lisäksi yhdistyksen toimintaan kohdistuvien muutoksia saatiin selvitettyä haastattelujen avulla vähintään tyydyttävästi.

Tutkimusta varten saatiin mukaan vain otanta Kontiolahden reserviläiset ry:n jäsenistä, koska kaikkia yhdistyksen jäseniä ei tavoitettu kyselyä varten. Näin ollen kyselyn tuloksia ei voida yleistää koskemaan koko yhdistystä. Pohjois-Karjalan reserviläispiiri ry:n ja Pohjois-Karjalan reserviupseeripiiri ry:n jäsenistä tutkimuksessa olivat mukana vain rynnäkkökiväärikipailuun osallistuneet reserviläiset. Tutkimuksessa on vain pieni osa heistä, joten johtopäätöksiä koko reserviläispiirin ja reserviupseeripiirin maanpuolustustahdosta ei voida tehdä tämän tutkimuksen pohjalta.

Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää tulevissa tutkimuksissa vertailumateriaalina. Maanpuolustustahdon tulosten kohdalla on huomioitava, että reserviläistoiminnassa aktiivisten henkilöiden maanpuolustustahto voi olla jo lähtökohtaisesti korkeampi kuin muilla kansa-

laisilla. Vastaajathan kokivat reserviläistoiminnan kohottavan heidän maanpuolustustahtoaan. Nämä seikat voivat vaikuttaa siihen, että reserviläisten maanpuolustustahto näyttää tämän tutkimuksen tulosten perusteella olevan korkea.

Kysely toteutettiin vapaaehtoisessa ampumakilpailutapahtumassa, mikä voi selittää vastaajien lukuisat viittaukset ampumaratoihin avoimen kysymyksen kohdalla. On mahdollista, että vapaaehtoiseen ampumatapahtumiin osallistuvien aktiivireserviläisten maanpuolustustahto on korkeampi ja kiintymys ampumaratoihin suurempi kuin kannattajajäsenillä. Nämä seikat ovat voineet vaikuttaa tuloksiin.

Reserviläisten toiminta ja koulutusmahdollisuudet olisivat aiheina olleet lähempänä sotilaspedagogiikkaa kuin maanpuolustustahto. Maanpuolustustahto on haasteellinen tutkimuskohde sen monitasoisuuden vuoksi. Tässä tutkimuksessa olisi kannattanut keskittyä laajasti vain yhteen aiheeseen, ja pitää maanpuolustustahto ja toiminta erillään. Ne ovat yksinäänkin jo laajoja aiheita, joista olisi saanut aikaan laajoja tutkielmia.

6.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Tämä tutkimus tarvitsee tuekseen jatkotutkimuksen, koska muutoksen mittaamiseen tarvitaan useampia mittauksia. Tämän tutkimuksen maanpuolustustahdon mittausta voidaan pitää muutoksen mittaamisen alkumittauksena, josta saatiin yksi tuloksen. Myöhemmin samalle kohteelle voidaan toteuttaa loppumittaus, joka antaa taas uuden tuloksen. Kun nyt tehdyn mittauksen ja uuden mittauksen tuloksia vertailtaisiin, voitaisiin maanpuolustustahdossa tapahtunut muutos tilastollisesti todentaa. Samalla pystyttäisiin selvittämään lakkauttamisen osuus mahdolliseen muutokseen. Oleellista on ymmärtää, että Pohjois-Karjalan prikaatin lakkauttamisen mahdolliset vaikutukset maanpuolustustahtoon näkyvät vasta, kun lakkauttamisesta on kulunut aikaa. Siksi uusi mittaus olisi aiheellinen.

Lisäksi olisi mielenkiintoista selvittää yhdistyksen ja sen jäsenten toiminnassa tapahtuneet muutokset, kun lakkauttamisesta on kulunut enemmän aikaa. Tapahtuneet muutokset voisi selvittää tekemällä haastatteluja, joissa aiheina olisivat yhdistyksen toiminnan tila ja lakkauttamisesta seuranneet muutokset toiminnassa. Haastateltavina voisi olla henkilöitä yhdistyksen johtajistosta sekä aktiivisia reserviläisiä.

LÄHTEET

Alanen, P. 1997. ”Jos Suomeen hyökätään...”. Sotilasaikakausilehti 5/1997, 53–58.

Aluehallintovirasto 2013. Onttolan ampumaradan ympäristöluvan lupamääräysten tarkistaminen. Päätös nro 114/2013/1. Julkaisun osoite: http://www.avi.fi/documents/10191/56910/savi_paatos_114_2013_1-2013-12-12.pdf/89aa720c-f84d-4767-a776-a0a3ae037851

Eskola, J. & Suoranta, J. 2005. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 7. painos. Jyväskylä: Gummerus.

Heikkilä, T. 2010. Tilastollinen tutkimus. 7.-8. painos. Helsinki: Edita Prima.

Hevonkoski, A. 2012. Tulipalo syynä varuskunnan perustamiseen? Karjalan pojat 13.6.2012, 16.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 1993. Teemahaastattelu. 6. painos. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2005. Tutki ja kirjoita. 11. painos. Jyväskylä: Gummerus.

http://www.adressit.com/allekirjoitukset/pohjois-karjalan_prikaatin_puolesta/start/8420, 23.12.2013.

Jalkanen, M. 2011. Murheenkryyni ja mahdollisuus. Karjalainen, Prikaatin puolesta-liite, 5.11.2011, 6.

Karjalainen 5.11.2011.

Koivula, M. 2013. Loppusuora aukeaa. Korpisoturi 1/2013, 4.

Kontiolahden reserviläiset ry. http://www.reservilaisliitto.fi/liitto/piirit/sivustot/kontiolahden_reservilaiset/historia, 4.8.2013.

Kytölä, J., Mattila, J., Kuosmanen, R., Koivula, M. & Jalkanen, M. Prikaatin perintö jää elämään osaamisessa ja perinteissä. Karjalan pojat N:o 1, 13.3.2013, 6–7.

Leimu, H., Harinen, O. & Sinkko, R. 2008. Maanpuolustustahdon tutkimusperinne Suomessa ja Ruotsissa. Maanpuolustuskorkeakoulu, käyttäytymistieteiden laitos, julkaisusarja 1 nro 1/2008. Helsinki: Edita Prima.

Maanpuolustuskorkeakoulu 2006. Tietoja Suomen kokonaismaanpuolustuksesta. Helsinki: Edita Prima.

Maanpuolustuskoulutusyhdistys. <https://www.mpk.fi/Default.aspx?tabid=580>, 18.7.2013.

Mattila, J. 2013. Pohjois-Karjalan aluetoimisto – kohti uutta aikakautta. Korpisoturi 1/2013, 18–19.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto 2012. Pohjois-Karjalan hankeluettelo 2013. Joensuu.

Pohjois-Karjalan reserviläispiiri ry. <http://pkreservi.fi/pages/reservilaeiset/yhdistykset.php>, 1.3.2014.

Puheloinen, A. 2013. Puolustusvoimain komentajan terveiset. Korpisoturi 1/2013, 6.

Puolustusministeriö 2013. Puolustusvoimien aluetoimistojen uudelleenjärjestelyt ja sijoittaminen. Muistio 4.7.2013.

Puolustusministeriö. <http://www.defmin.fi/hallinnonala/puolustusvoimauudistus>, 11.5.2013.

Puolustusvoimat 2012. Puolustusvoimauudistuksen ratkaisumalli. http://kadettikuntafi.virtualserver26.hosting.fi/kk-data/images/pdf/Pvuudistuksen_ratkaisumalli_henkiloston_tiedotus_tilaisuus_080212.pdf, 31.1.2014.

Pääsikunnan henkilöstöosasto 2010. Hallinnollinen määräys HG202, PVHSMK KOULUTUS 040 - PEHENKOS VARUSMIESTEN LOPPUKYSELYN TOIMEENPANO, JÄRJESTELYT JA TULKINTA PUOLUSTUSVOIMISSA.

Pääesikunnan suunnitteluosasto 2012. Aluevaikutusten selvitys. Asiakirjan AI1757 liite 2.

Pääesikunnan suunnitteluosasto 2012. Puolustusvoimauudistukseen liittyvät aluevaikutukset.
19.4.2012. KPMG OY.

Ronkainen, M. 2013. Kontiorannan viimeinen harjoitus. Pielisjokiseutu 21.11.2013, 8.

Sinkko, R. 2009. Katsaus suomalaisten maanpuolustustahtoon ja sen tilaan 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä – empiirisiä tutkimustuloksia. Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos, Julkaisusarja 3: Työpapereita No 2/2009. Helsinki: Edita Prima. Julkaisun pysyvä osoite:<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201201241174>

Sinkko, R. 2010. Maanpuolustustahdon mittaamisen vaiheita ja haasteita. Teoksessa S. Terho (toim.) Näkökulmia maanpuolustustahtoon. Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos, Julkaisusarja 2: Artikkelikokoelmat No 5. Helsinki: Edita Prima. Julkaisun pysyvä osoite: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-25-2139-5>

Suomen Tietotoimisto. <http://www.aamulehti.fi/Kotimaa/1194863847722/artikkeli/kontiorannan+varuskunnan+lippu+laski+viimeisen+kerran.html>, 13.1.2014.

Tammikivi, J. & Kotro, A. 2010. Maanpuolustustahto on puolustuskyvyn perusta. Kylkirauta 2/2010, 5–11.

Terho, S. 2010. Nuorison maanpuolustustahto 2010. Kylkirauta 3/2010, 24–27.

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 10., uudistettu painos. Vantaa: Hansaprint.

Valtanen, J. 1954. Maanpuolustushengen (-tahdon) kehittämisen ja ylläpitämisen edellytykset ja mahdollisuudet erityisesti nuorison keskuudessa. Teoksessa Huhtinen, A-M. & Sinkko, R. (toim.) 2004. Maanpuolustustahto tutkimuskohteena – kylmästä sodasta informaatiosotaan. Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen laitoksen julkaisusarja 2, artikkelikokoelmat Nro 12. Helsinki: Edita Prima.

Valtioneuvosto, <http://valtioneuvosto.fi/ajankohtaista/tiedotteet/tiedote/fi.jsp?oid=390515>,
18.12.2013.

Valtioneuvoston kanslia 2011. Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 22.6.2011.

Valtioneuvoston kanslia 2012. Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka, Valtioneuvoston
selonteko. Valtioneuvoston julkaisusarja 5/2012.

Viinikainen, T. 2013. Puolustusvoimien palvelukeskus – osa uusiutuvia puolustusvoimia.
Korpisoturi 1/2013, 17.

YLE Pohjois-Karjala. http://yle.fi/uutiset/mielenosoittajat_vauhdissa_suojana_vain_bajamaja/5066383, 21.8.2013.

YLE Pohjois-Karjala. http://yle.fi/uutiset/pohjois-karjalan_prikaati_lakkautetaan/5063424,
13.11.2013.

Liiteluettelo

- LIITE 1 Kyselylomake
- LIITE 2 Kyselyn vastausjakaumat

MAANPUOLUSTUSKORKEKOULU**Kadettikoulu, 98. Kadettikurssi**

Kadetti Markus Tuohimäki

Helsinki

Kysely liittyy kadetti Markus Tuohimäen tutkielmaan. Kyselyyn vastataan nimettömänä. Lue kysymykset huolella ja vastaa jokaiseen kysymykseen. Kyselyssä on 4 sivua.

Rastittakaa yhdistys, johon kuulutte (valitkaa 1)

ENON RESERVILÄISET RY ___

ILOMANTSIN RESERVILÄISET RY ___

JOENSUUN RESERVILÄISET RY ___

JUUAN RESERVILÄISET RY ___

KESÄLAHDEN RESERVILÄISET RY ___

KITEEN RESERVILÄISET RY ___

KONTIOLAHDEN RESERVILÄISET RY ___

LIEKSAN RESERVILÄISET RY ___

LIPERIN RESERVILÄISET RY ___

NURMEKSEN RESERVINALIUPSEERIT RY ___

OUTOKUMMUN RESERVILÄISET RY ___

POLVIJÄRVEN RESERVINALIUPSEERIT RY ___

PYHÄSELÄN RESERVILÄISET RY ___

RÄÄKKYLÄN RESERVILÄISET RY ___

TOHMAJÄRVI-VÄRTSILÄN RESERVILÄISET RY ___

VALTIMON RESERVILÄISET RY ___

VIEKIN RESERVILÄISET RY ___

Jokin muu, mikä? _____

Perustiedot, ympyröi vastauksesi

1. ikä

10 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	60 - 69	70 - 79	80 - 89
---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

2. sukupuoli MIES / NAINEN

3. sotilasarvo _____

4. Olen palvellut Pohjois-Karjalan prikaatissa varusmiehenä KYLLÄ / EI

5. Olen palvellut Pohjois-Karjalan prikaatissa työtehtävissä KYLLÄ / EI

6. Tunnen jonkun Pohjois-Karjalan prikaatissa työskentelevän KYLLÄ / EI

Varsinaiset kysymykset

Vastauksissa käytetään alla olevaa viisiportaista asteikkoa. Ympyröi vastauksesi.

5 = Olen täysin samaa mieltä

4 = Olen jonkin verran samaa mieltä

3 = Ei samaa eikä eri mieltä

2 = Olen jonkin verran eri mieltä

1 = Olen täysin eri mieltä

7. Pohjois-Karjalan prikaati on minulle tärkeä

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

8. Ymmärrän lakkauttamisen syyt

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

9. Hyväksyn lakkauttamisen

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Maanpuolustustahto:

10. Pohjois-Karjalan prikaatilla on ollut nostattava vaikutus maanpuolustustahtooni

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

11. Lakkauttaminen laskee maanpuolustustahtooni

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

12. Lakkauttaminen nostaa maanpuolustustahtooni

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

13. Reserviläistoiminta nostaa maanpuolustustahtooni

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Yhdistyksesi toiminta (yhdistys johon kuulut):

14. Pohjois-Karjalan prikaati on yhdistyksellemme tärkeä

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

15. Yhdistys pystyy jatkamaan toimintaansa lakkauttamisen jälkeenkin

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

16. Yhdistyksen toiminnan tehokkuus laskee lakkauttamisen myötä

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

17. Lakkauttaminen vaikeuttaa yhdistyksemme toimintaa

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

18. Jatkan reserviläistoimintaa lakkauttamisen jälkeen

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

Perinteiset maanpuolustustahdon kysymykset:

19. Jos Suomeen hyökätään, suomalaisten olisi puolustauduttava aseellisesti kaikissa tilanteissa, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

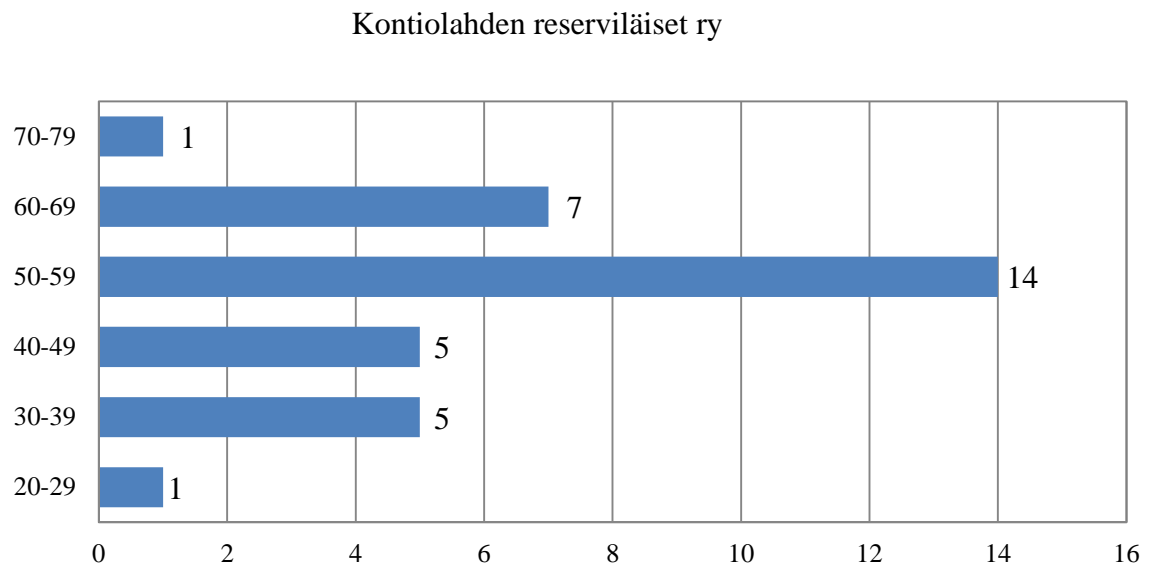
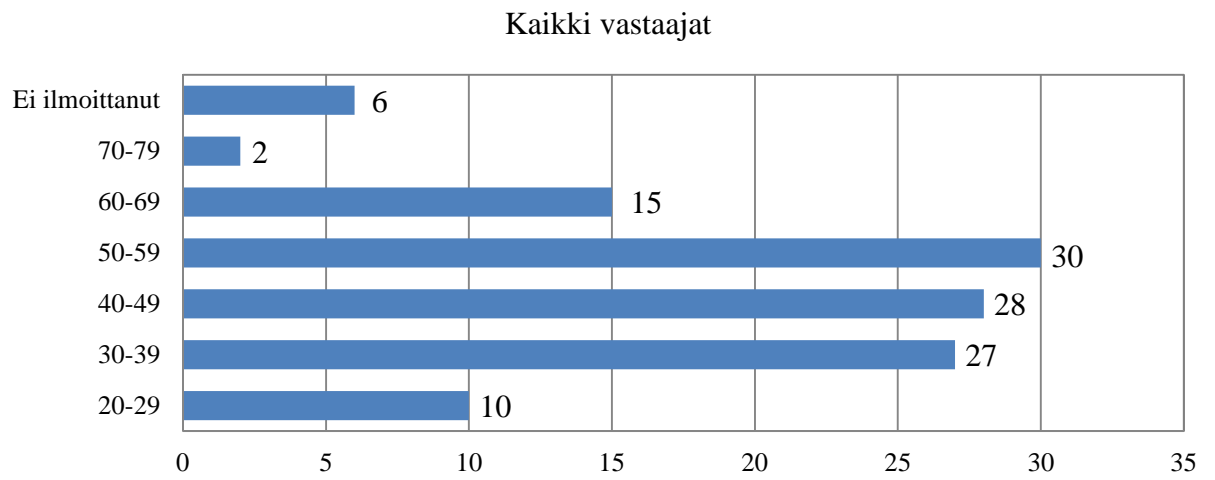
20. Jos Suomeen hyökätään, olisin valmis puolustamaan maatani, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

21. Miten koette Pohjois- Karjalan prikaatin lakkauttamisen maanpuolustustahdonne kannalta?

Kiitos vaivannäöstänne ja panoksestanne tutkimuksessa!

1. Vastaajien ikäjakauma

2. Vastaajien sukupuoli

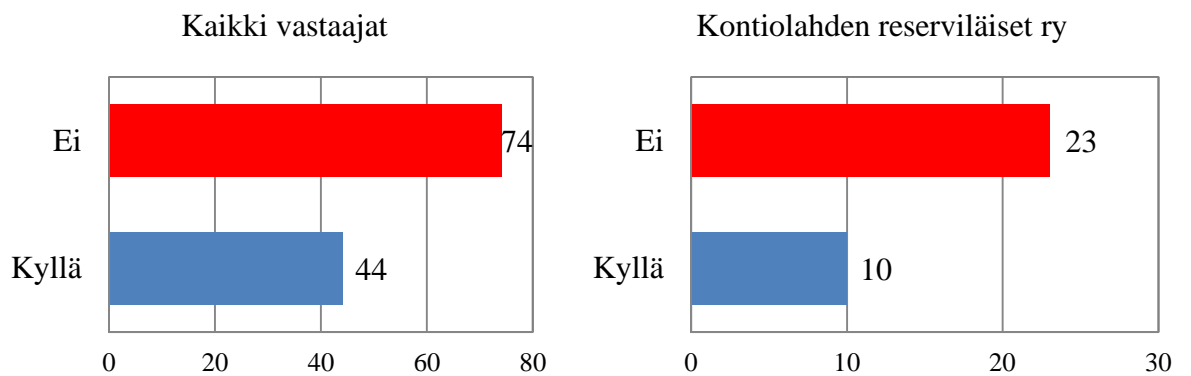
Kaikki vastaajat	
Miehet	115
Naiset	3

Kontiolahden reserviläiset ry	
Miehet	32
Naiset	1

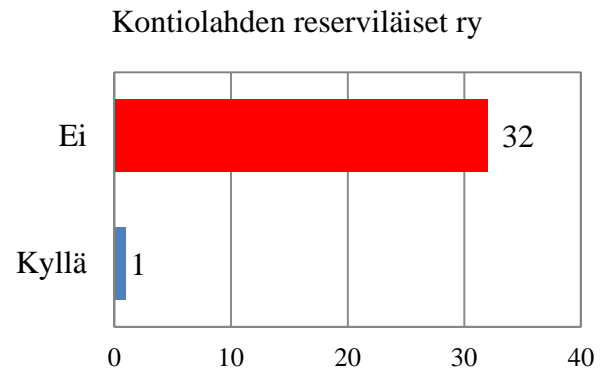
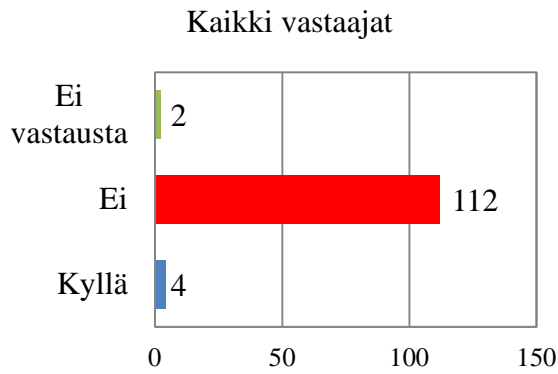
3. Vastaajien sotilasarvot

	Kaikki vastaajat	Kontiolahden reserviläiset ry
Kapteeni	7	1
Yliluutnantti	7	2
Lutnantti	4	1
Vänrikki	4	1
Ylivääpeli	1	1
Vääpeli	6	3
Ylikersantti	17	3
Kersantti	14	5
Alikersantti	24	5
Korpraali	14	3
Miehistö	17	7
Tyhjä	3	1
YHTEENSÄ	118	33

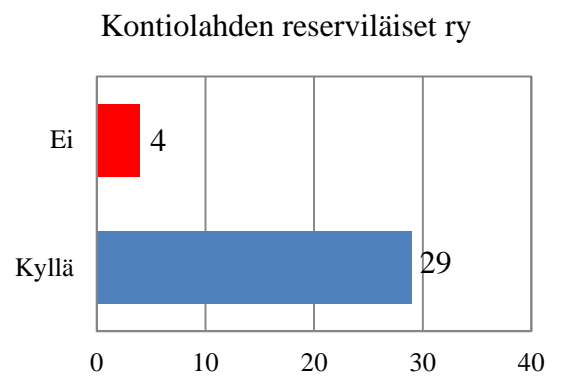
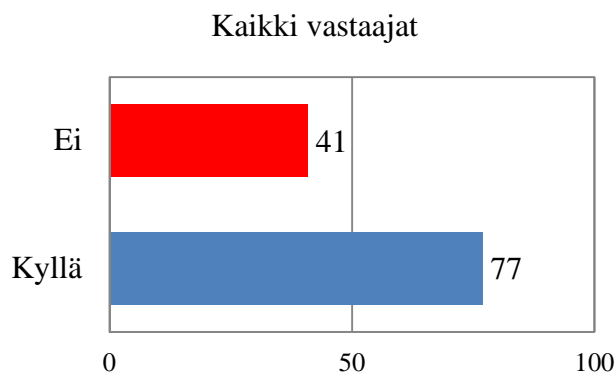
4. Olen palvellut Pohjois-Karjalan prikaatissa varusmiehenä

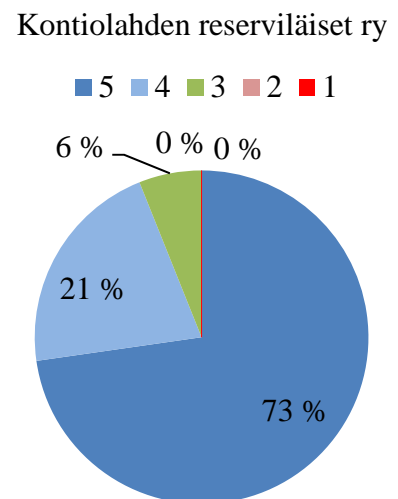
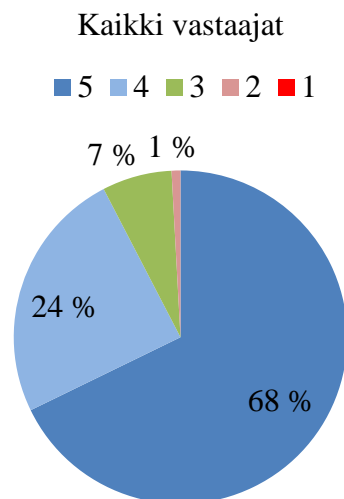
5. Olen palvellut Pohjois-Karjalan prikaatissa työtehtävissä

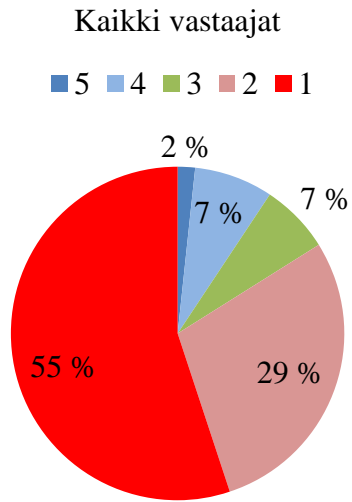
6. Tunnen jonkun Pohjois-Karjalan prikaatissa työskentelevän

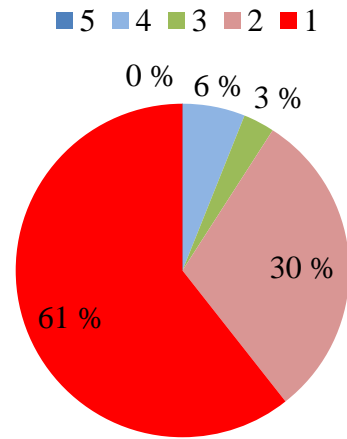
7. Pohjois-Karjalan prikaati on minulle tärkeä

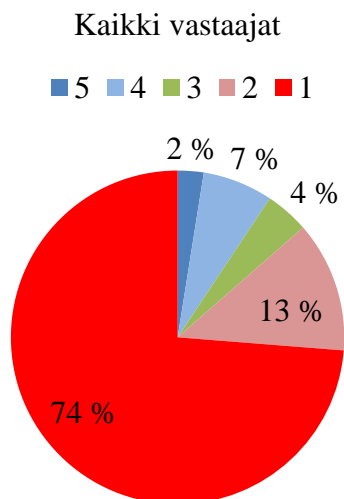
8. Ymmärrän lakkauttamisen syyt

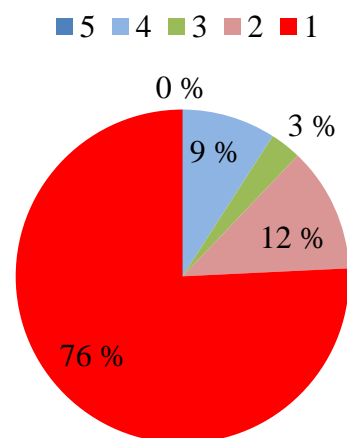
Kontiolahden reserviläiset ry

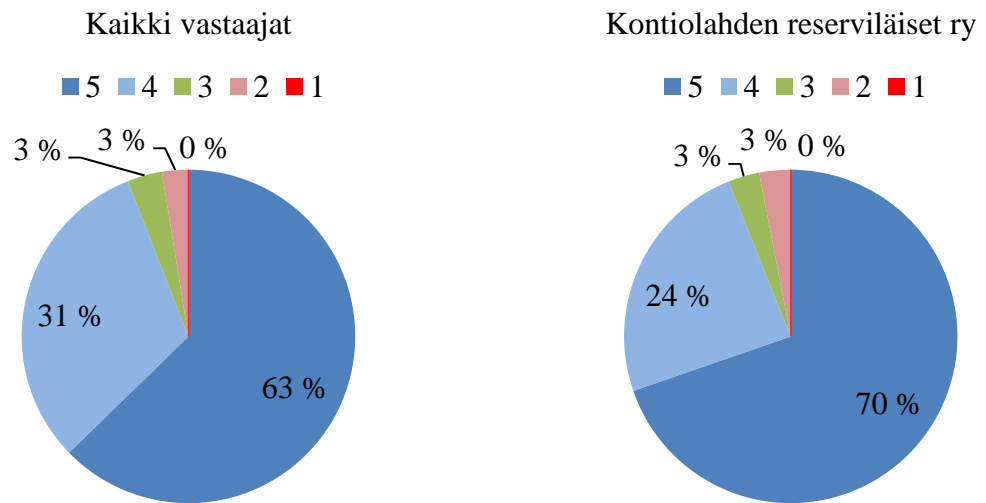
9. Hyväksyn lakkauttamisen

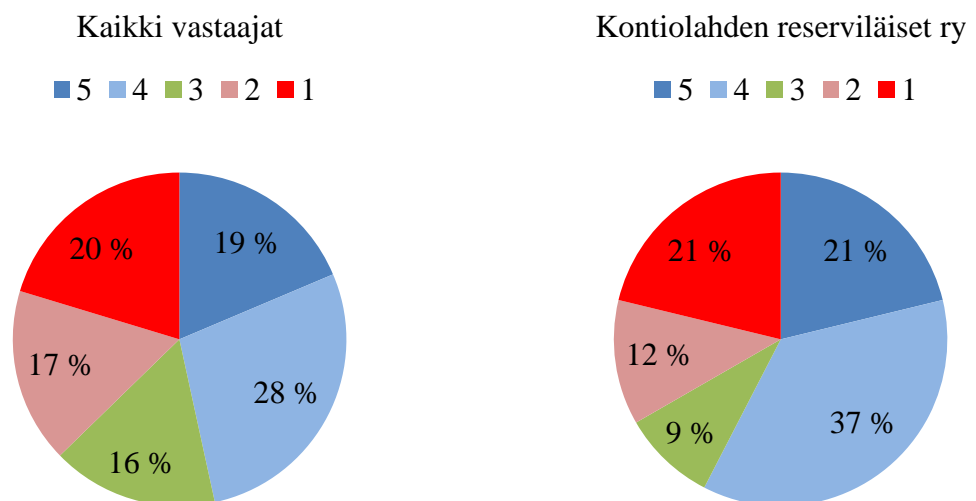
Kontiolahden reserviläiset ry

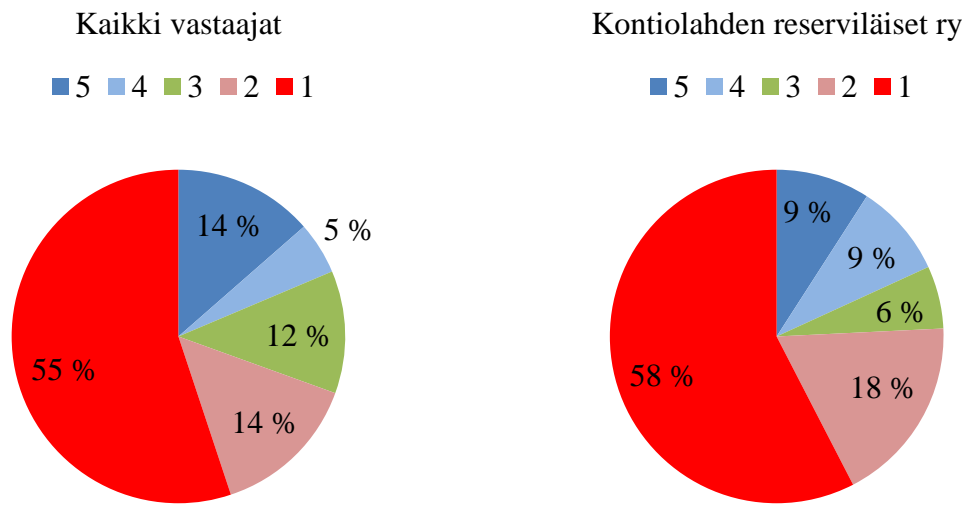
10. Pohjois-Karjalan prikaatilla on ollut nostattava vaikutus maanpuolustustahtooni

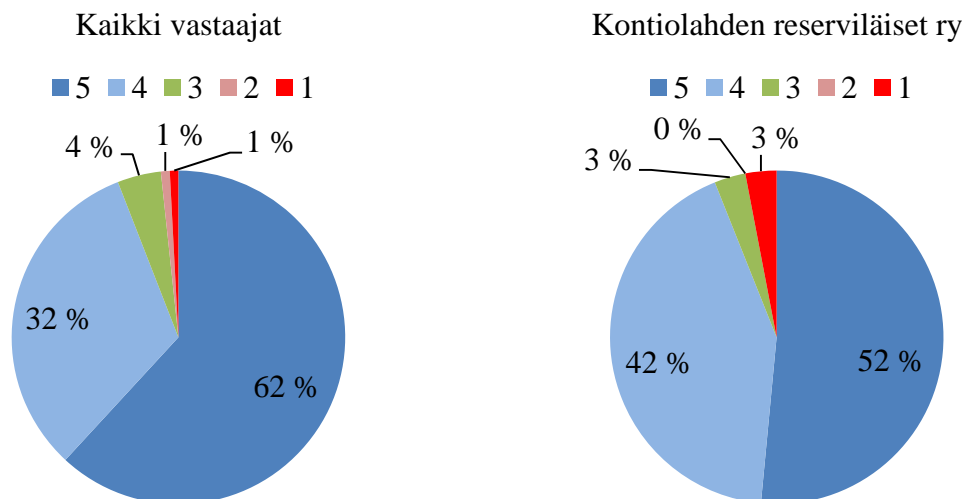
11. Lakkauttaminen laskee maanpuolustustahtooni

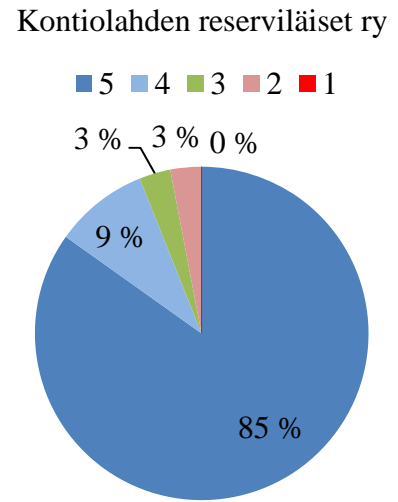
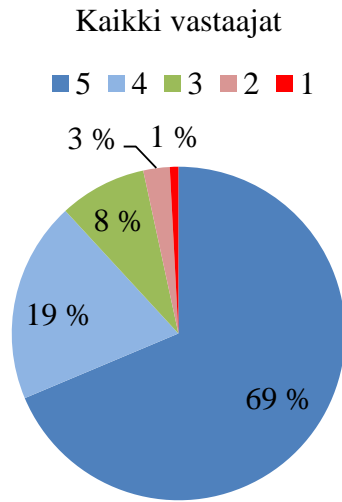
12. Lakkauttaminen nostaa maanpuolustustahtoani

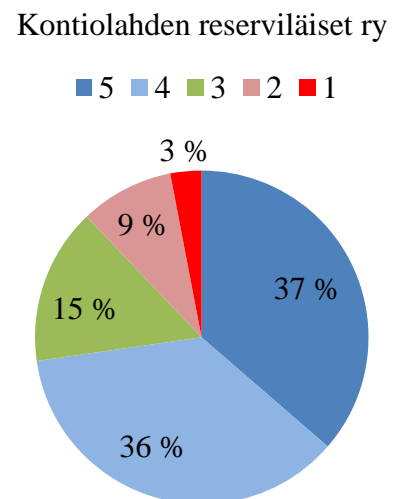
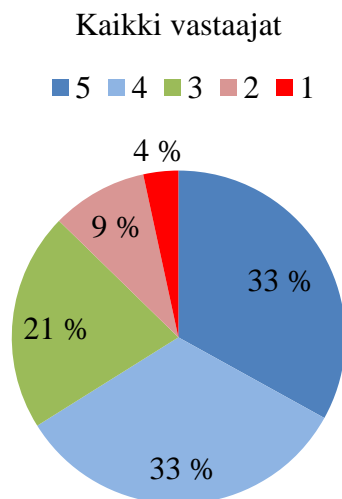
13. Reserviläistoiminta nostaa maanpuolustustahtoani

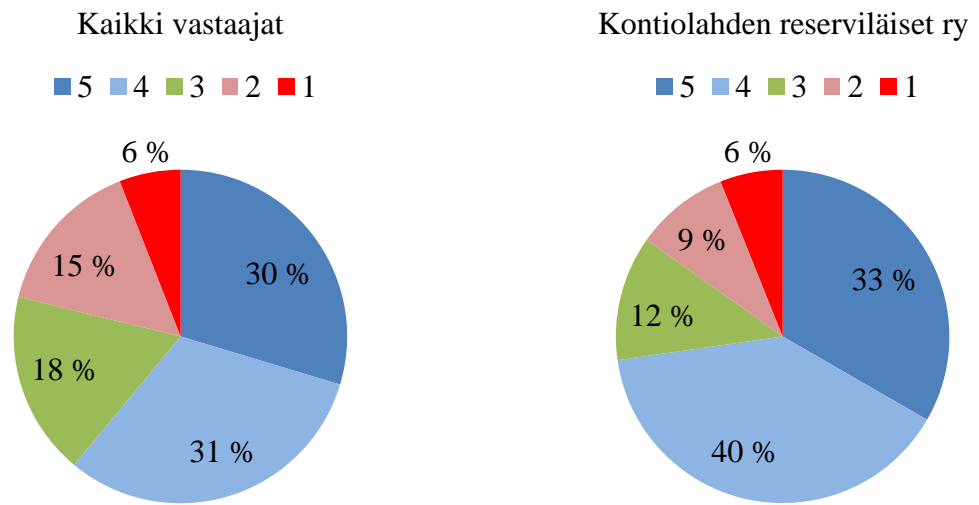
14. Pohjois-Karjalan prikaati on yhdistyksellemme tärkeä

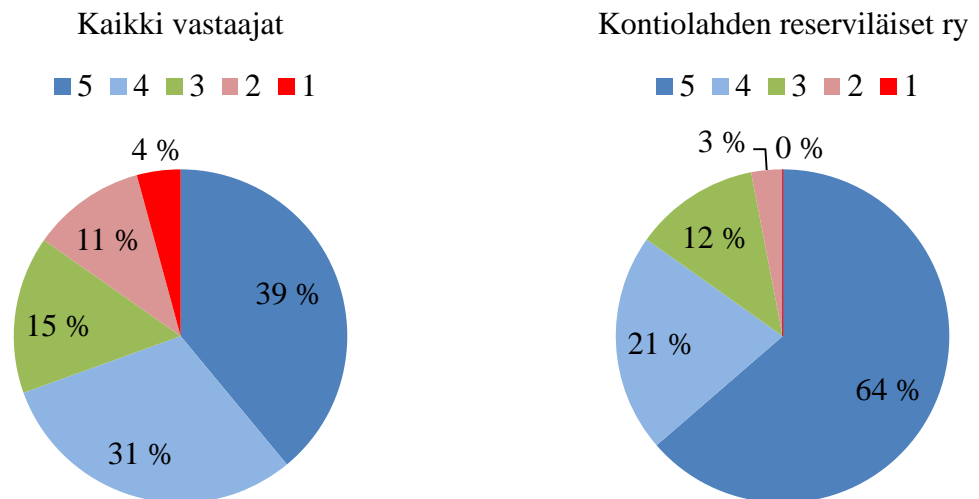
15. Yhdistys pystyy jatkamaan toimintaansa lakkauttamisen jälkeenkin

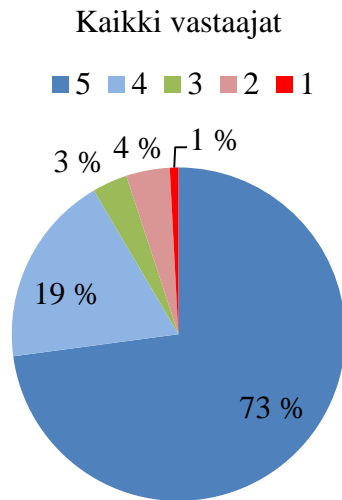
16. Yhdistyksen toiminnan tehokkuus laskee lakkauttamisen myötä

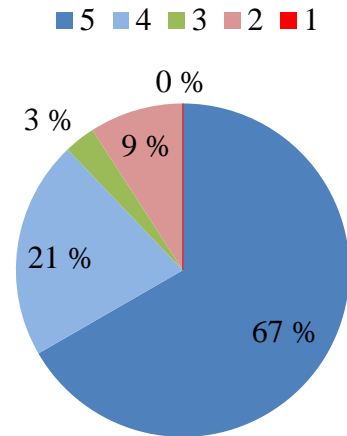
17. Lakkauttaminen vaikeuttaa yhdistyksemme toimintaa

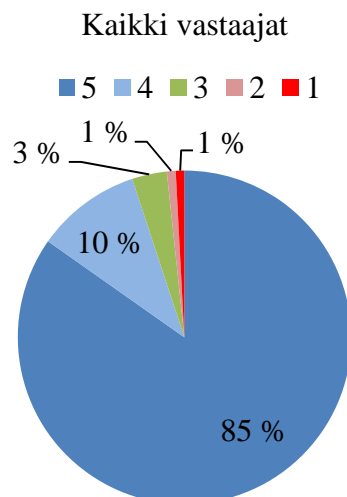
18. Jatkan reserviläistoimintaa lakkauttamisen jälkeen

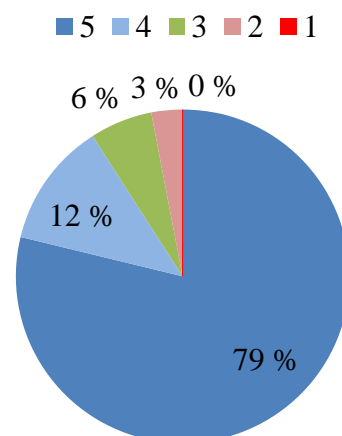
Kontiolahden reserviläiset ry

19. Jos Suomeen hyökätään, suomalaisten olisi puolustauduttava aseellisesti kaikissa tilanteissa, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta

Kontiolahden reserviläiset ry

20. Jos Suomeen hyökätään, olisin valmis puolustamaan maatani, vaikka tulos näyttäisi epävarmalta

